

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1925 november 18.

309. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

A bizalmatlanság oka

A vajdasági szerb nép két előkelő reprezentánsa polémiát folytatott ezeken a hasábkokon arról, hogy a magyar kisebbség helyzetének nehézségei mennyiben irhatók a háború számlájára.

Rafajlovics dr. a magyarság iránt megnyilvánuló bizalmatlanságot azokra a sanyargatásokra vezeti vissza, amelyek a szerb-ség a Vajdaságban, Horvátországban és Boszniában a háború alatt keresztülment. Ezt a pszichológiai aláfestést azonban a magyar kisebbség sérelmeinek csak magyarázatára és nem igazolására fordítja s a magyar nemzetiséggel való harmonikus együttműködés szükségét hangsúlyozza, hivatkozva a Vajdaság szerb és magyar népének évszázados testvéri kapcsolataira.

Velicskovics dr., a noviszadi radikális párt volt elnöke ezzel szemben kiemeli a magyar lovagiasságot és számos példát sorol fel annak illusztrálására, hogy a magyarság az osztrák hadvezetőség rendszabályaitól sujtott szerbség iránt méltányosságot és megértést tanusított. Ezzel Velicskovics dr. a magyar kisebbségre nehezedő nacionalista elfogultságot a Rafajlovics dr. által koncedált lélektani és történelmi támasztékától is megfosztja.

A magyar kisebbségre örvendetes és a jobb jövőbe vetett bizalmát erősíti ennek a polémiának az a nemes intenciója, hogy a *nemzetiségi kérdés bölcs és igazságos megoldását előmozdítsa*. Ebből a szempontból a történelmi premisszáknak nincs jelentőségük, csak az a mentalitás a fontos, amellyel az uralkodó többség ezeket a premisszákat mérlegeli. Szeretet és gyűlölet, béke és háború egyaránt találnak táplálékot a történelmi tényekben, amelyek az élet véghetetlen változatait tükröztetik vissza. *Historia est magistra vitae*, a történelem az élet tanítómestere, de a nagy tanítómesterek rendszeréből minden irányzat tud érveket meríteni az ellentétes irányzatok hitelének megdöntésére. A logika előírja, hogy a konklúzióknak a premisszákból kell folynia, ám a gyakorlati élet és különösen a politika, mint az egzisztenciák tudománya áttöri a logikai sémák korlátait és megmutatja, hogy lehet premisszákat szerkeszteni előre megállapított konklúzióhoz is.

Ilyen *a priori* kimondott tétele a túlzó nacionalizmusnak, hogy jogosult a bizalmatlanság a magyar kisebbség iránt. A magyarság minden lehető módon küzd az ellen, hogy a gyanakvásnak ez a szelleme meggyökerezzen mértékadó körökben. Polgári kö-

telességeit hűségesen teljesíti, egész erejével és áldozatkészségével igyekszik bekapcsolódni gazdasági, politikai és kulturális téren az államalkotó munkába és állandóan demonstrálja, hogy egyetlenegy gondolata, szándéka, terve nincs, ami ne hangzana össze az állam érdekeivel. Sérelmeit sehol másutt nem panaszozza fel, csak azok előtt a fórumok előtt, amelyek az állam polgárainak rendelkezésre állnak, orvoslást senki mástól nem vár, mint az arra illetékes kormányzati tényezőktől. Mindez nem elég a sovinizmusnak, amely ugy tünteti fel, mintha a magyarság törvénytisztelete, államhűsége, higgadtsága és konstruktív tevékenysége veszedelmes örvényeket rejtegető felszín volna.

Melyik tehát az az út, amelyen a magyar kisebbségnek haladnia kell, hogy az uralkodó többség bizalmát megnyerhesse? Erre a kérdésre nem hangzott el válasz abban az eszmecsereben, amelyet a Somborska Recs emlékeztetes cikke megindított. Ugy véljük, ennek a kérdésnek megválaszolatlansága deszédés bizonyi-

ték arra nézve, hogy a magyarság nem ad okot magatartásával a bizalmatlanságra, mert hiszen ha e tekintetben volna kívánni, követelni való, erről nem hallgatnának. Így terelődött a vita a pszichológiai és történelmi mozzanatokra. Ez a vita, ha az argumentumok belső értékük szerint érvényesülnek, csak a magyar kisebbség javára dőlhet el. A szerbség és magyarság a Vajdaságban évszázadokon át vállalt dolgozott és harcolt, ami atrocitás pedig a háború alatt történt, azt az az osztrák szoldateszka idézte elő, amely a magyar népre rengeteg szenvedést zúdított.

A szélsőséges nacionalizmus azonban nem hajlik az érvekre, a történelmi adatokat a maga képeére gyurja át s a premisszákat és konklúzió sorrendjét önhatalmúan fölforgatja. A magyar kisebbség az atmoszféra enyhülését nem a történelmi előzmények kérdésének tisztázásától, hanem a mérseklet politikájának térhódításától várja. Ugy Rafajlovics dr., mint Velicskovics dr. cikkében ennek a politikának szárnybontását értékeljük.

szasan tárgyalt a párt vezetőem-bereivel a politikai helyzetről.

A szlovén néppárt üdvözlő táviratot intézett a cseh-szlovák klerikális párthoz

A szlovén néppárt kedden üdvözlő táviratot intézett a cseh-szlovák klerikális párthoz. A távirat szövege így hangzik:

— A szlovén néppárt forró üdvözlőt küldi a csehszlovák testvérpártnak a keresztény demokrácia győzelméből.

A táviratot a szlovén néppárt valamennyi képviselője aláírta.

A Thurn-Taxis-ügyben kihallgatták Lukinics volt igazságügyminisztert

A Thurn-Taxis ügyben kiküldött bizottság kedden összeült és kihallgatta Lukinics Edo volt igazságügyminisztert. Lukinics kihallgatása egész délelőtt tartott. A bizottság a legközelebb folytatja a vizsgálatot.

A hajózási szindikátus ügye a radikális klub előtt

A radikális klub délután 6 óra körül este kilenc óráig ülést tartott, amelyen a hajózási szindikátusról van szó. Az ülésen izgalmas vita indult meg, melynek során Stanics volt közlekedésügyi miniszter és Radofevics Ante jelenlegi közlekedésügyi miniszter összekülönböztek. A vita olyan heves volt, hogy Stanics elhagyta a klubhelyiséget és vele együtt néhány képviselő is távozott.

A parlament ülése

A parlament keddi ülésén a formások elintézése után Stojadinovics Milán pénzügyminiszter szólalt fel és indítványozta, mondja ki a Ház a sürgősséget a tizenkettő-javaslatokra és utasítsa a pénzügyi bizottságot, hogy a tizenkettő-javaslatokat november 20-ikáig tárgyalja le. A Ház az indítványt elfogadta.

Az árvizkatasztrófa

ügyével foglalkozott ezután a nemzetgyűlés.

Pivko független demokrata a Murán-tuli és muraközi árvizkárosultak számára huszonötmillió dinár segély kiutalását javasolta.

Hohnyc szlovén néppárti ötvenmillió dinár segélyt javasolt a szlovéniai és muravidéki árvizkárosultak számára.

Lorkovics Zajednica-párti gyorssegélyt javasolt a horvátországi és boszniai árvizkárosultak javára, azonfelül indítványozta, hogy a Szávát sürgősen szabályozzák, mert különösen Zagreb rendkívül sokat szenved a folyó szabályozatlansága miatt. Szakértők bevonását kérte ennek a kérdésnek letárgyalásához.

Marics Krszta radikális és Kapetanovics Musztafa muzulmán a

Radics István közoktatásügyi miniszter lesz

Szerdán írja alá a király a kinevezési okmányt

A keddi nap eseménye, hogy Radics István reggel váratlanul Beogradba érkezett, hogy elintézzék a kormányba való belépésének kérdését. Radics szombaton Zagrebban Radics Pavle agrárminiszterrel tárgyalt, aki átadta neki Pasics miniszterelnök üzenetét és kérelmét, hogy vegye át a közoktatásügyi tárcát. Hétfőn Beogradban az a hír terjedt el, hogy Radics nem elégszik meg a neki felajánlott reszortministerséggel. Erre való tekintettel történt meg, hogy Trifunovics Misa vallásügyi minisztert kinevezték a közoktatásügyi miniszter helyettesévé. Trifunovics kinevezése annál kevésbé lehetett végleges, mert a vallásügyi miniszterium vezetése alól nem mentették föl. Radics István Beogradban kifejezte azt a hajlandóságát, hogy kész átvenni a közoktatásügyi tárcát. Ezzel szankcionálódik az a szokás, hogy a kormánykoalíció kisebbik pártjának elnöke közoktatásügyi miniszter lesz. Ez volt a helyzet Korosec és Pribicevics kinevezésénél is.

Politikai körökben Radics miniszteri kinevezését már is élénken kommentálják. A beavatottak tudni vélik, hogy Radics nem akarta elfogadni ezt a tárcát, azonban végül is engedett Pasics kívánságának. Radics kedden délelőtt Nikics erdőügyi miniszter hivatalában volt s ott egész dél-

előtt tanácskozott a Radics-párti miniszterekkel, valamint pártja vezető tagjaival.

Radics a királynál

A Radics-párt parlamenti klubja délután félháromkor ülést tartott, amelyen Radics István ismertette a politikai helyzetet.

Az ülés után Radics István Radics Pavle társaságában felkereste Pasics miniszterelnököt, aki a horvát parasztpárt vezérének látogatása előtt már magához kérte a kormány radikális tagjait és közölte velük, hogy Radics István belép a kormányba. A miniszterelnöknél délután hat óráig tartózkodott Radics István, majd Radics Pavleval az udvarba mentek és együttes kihallgatáson jelentek meg a királynál.

Az audienciák után Radics az újságírók előtt a következő kijelentést tette:

— A kinevezésről szerdán délben mindent meg fognak tudni. Mondják meg a többi kollégáknak is, hogy szerdán déli egy órakor jelenjenek meg a Páris szállóban, ott informálom őket az eseményekről.

Radics este nyolc órakor a pártklubba ment, ahol kijelentette, hogy kinevezése szerdán megtörténik és szerdán délben leteszi az esküt. A kinevezéséről szóló ukázt szerdán reggel fogja a király aláírni. Radics a klubban hosz-

boszniai árvizkárosultak sürgős segélyezését kérték.

Moskovljević földművespárti szintén az árvizkárosultak segélyezése érdekében szólalt fel és ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a kormányt súlyos felelősség terheli a folyók szabályozásának halogatása miatt.

A felszólalók mind a sürgősség kimondását kérték a kérdés le- tárgyalására.

Stojadinović pénzügyminiszter hozzájárult a sürgősség kimondásához. A Ház kimondta a sürgősséget és utasította a pénzügyi bizottságot, hogy az árvizkárosultak segélyezésének ügyét minél gyorsabban tárgyalja le.

Megválasztották a parlamenti bizottságokat

Moskovljević tiltakozott az ellen, hogy a panasz- és kérelembizottság egyáltalán nem működik. Majd áttért a napirendre: a különböző parlamenti bizottságok megválasztására. A választáson a radikálisok, a Radics-párt és a demokraták külön-külön listával, a szlovén néppárt, a muzulmánok és a kispártok közös listával vett részt, míg a független demokraták tartózkodtak a szavazástól.

A bizottságokba beválasztottak tíz-tíz radikális, öt-öt Radics-pártit, három szlovén néppártit és muzulmánit és két demokratát.

Szobotics elnök délután háromnegyed kettőkor bezárta az ülést és a legközelebbi ülést e hó 27-ikére tűzte ki. A 27-iki ülés napirendjén az ipari hitelekéről szóló javaslat tárgyalására kiküldendő bizottság megválasztása és a tizenkettő-javaslatok szerepelnek.

A drágaság elleni küzdelem Szuboticán is megindult

A főkapitány rendelete a drágaság elleni törvény végrehajtásáról

A gabona, az élőállat, a ruhanemű ára a dinár értékének emelkedésével, illetve stabilizálódásával együtt állandóan csökken. Ennek dacára a megélhetés Suboticán alig olcsóbb valamivel, mint ezelőtt egy évvel volt.

Többször kifejtettük már, hogy a drágaság elleni küzdelem legkevésbé hatásos eszközének tartjuk a hatóság beavatkozását. Az áraknak a kereslet és kínálat törvényei szerint kell alakulniuk. Emellett az elvi álláspontunk mellett is tarthatatlannak érezzük mi is, hogy Suboticán sokkal drágább legyen minden, mint bárhol az országban. Lehetetlen, hogy amikor a kövér sertés ára 14—15 dinár, akkor Suboticán egy kilogramm sonkáért, ha mindjárt prágai sonka is, 200 dinárt kell fizetni. Kétszáz dinár megfelel 17 békekoronának, a sonka tehát a békeárnak több mint kétszázszoros. Ugyanez az arány a többi élelmiciknél is. Főleg a szegény ember élete drágul állandóan.

A szubotici rendőrség most a város területén megkezdte a drágaság leküzdése elleni törvény végrehajtását. Elismeréssel kell megállapítani, hogy a rendőrség nem kíván árszabályozó lenni, nem akarja az árakat maximálni, csupán azt követeli meg a törvény rendelkezéseinek megfelelően, hogy a közszükségleti cikkek árait látható helyen feltüntessék. Ez által megindul a verseny, a kereskedőnek érdeke lesz, hogy olcsó árakkal szerezzen vevőt az üzletének s így számítani lehet az árak esésére, amit olyan régen vár-

a fogyasztóközönség.

A rendőrség egyelőre egyéb intézkedést nem tett. Ha azonban akár összebeszélés, akár kartelszerű megállapodás jönne létre, amelynek az volna a célja, hogy az árakat emelje vagy az árak leszállítását megakadályozza, a rendőrhatalóság bizonyára alkalmazni fogja a törvénynek az ilyen esetekre vonatkozó szigorú intézkedéseit is.

Horvát Cvetko rendőrfőkapitány a drágaság elleni törvény rendelkezései alapján 28.782. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

Elrendelem, hogy azok a kereskedők, akik élelmiszerek és közszükségleti cikkek kicsinyben vagy nagyban való árusításával foglalkoznak, üzleteikben vagy árusító helyeiken (piacon, vásáron, vagy más helyen, ahol az áru eladás végett elhelyezett) az árukon minőség szerint pontosan és olvashatóan kötelesek feltüntetni az egyes árucikkek eladási árát.

Minden kis- és nagykereskedésben a közszükségleti cikkek külön-külön fel kell tüntetni az árakat, valamint mindazon helyiségekben ahonnan az árukat kiárusítják és pedig a következőképpen:

1. minden kész árun darabonként, páronként vagy tucatonként fel kell tüntetni az árakat

2. más közszükségleti cikkek az árakat minőség szerint (kilogrammonként, literenként vagy darabonként, ahogyan a cikkeket árulják) pontosan és olvashatóan meg kell jelölni.

Minden üzletnek árjegyzékkel kell rendelkeznie. Kötelező az árjegyzék dacára is feltüntetni az árakat az üzletben,

üzlet előtt vagy a kirakatokban elhelyezett árucikkekre.

Szállókban, kávéházakban, vendéglőkben, éttermekben, kocsmákban és minden más étel és italárusító helyeken sokszorosított étlapokon és árjegyzékeken kell feltüntetni az árakat és pedig az ételek árait adagok szerint, az italok árait pedig a szokásos módon (liter, üveg, pohár, csésze stb.)

Minden árjegyzékben és étlapon az étel- és italárakat részletezve kell feltüntetni. Az étlapokat mindennap be kell mutatni a rendőrségi ügyeleten (Városháza félemelet 18. számú ajtó). Az árjegyzékek csak egyszer mutatandók be a rendőrség központi ügyeletén (II. emelet 106. szám Canković Miodrag rendőrfőkapitánynál.) Az árjegyzékeket látható helyen kell kifüggeszteni, az étlapokból ezenkívül minden asztalon is el kell egy példányt helyezni.

Azzal szemben, aki a jelen rendelet előírását nem tartja be, a törvény alapján indul meg az eljárás.

A drágasági törvény a következőképpen intézkedik: ... »Aki nem jelöli meg a közszükségleti cikkek árait, vagy megjelöli, de nem helyezi el látható helyen, három hónapig terjedő elzárással és 10.000 dinárig terjedő pénzbüntetéssel büntethető.

Közszükségleti cikkek alatt értendők: élelmiszer (étel és ital), állati élelem, ruhanemű, cipő, világítási- és tüzelőanyag a földműveléshez szükséges cikkek és szerszámok, valamint minden olyan cikk, amelyre szükség van azért, hogy az étel, az egészség fenttartható, vagy kulturális szükségletek kielégíthetők legyenek.

E rendeletet minden árusító köteles látható helyre kifüggeszteni.

Szobotica, november 10-én.

Horvát Cvetko

Szobotica város főkapitánya

A rendelet már szerda reggeltől kezdve életbe lép s mindenki köteles annak rendelkezéseit betartani.

Mária az öltözőben

Irt: Pap Károly

Mária viselkedését sokféleképpen próbálták magyarázni azok, akik a művésznőt közelebről ismerték. Beszéltek kokainról, különféle sorvasztó italokról, orgiák lepke-táncáról a világos égető szerelem körül... Egy bizonyos volt és mindenki láthatta róla: a gyöngy-törékeny szervezet és a tulfinomult idegek harca a külvilággal, a nagy fekete szemek felületére valami halványzöld ködöt terített, hangját minduntalan eltorzította és gesztusait hirtelen kettévágta. Játéka így a színpadon még érdekesebb és ijesztőbb lett. Így volt minden este.

Mária alig lépett ki az autójából, vállán fekete spanyolgallérral, már-már roskadozni látszott. Igazán lába oly finom volt, mint egy vízipóké, de a teste is oly hihetetlenül karcsu, — mégis súlyos a lábához mérten. Nem csoda, ha roskadozott.

Közben állandóan fölpsilogott az emeletre, arra az ablakra, amely mögött az öltözője volt.

Aztán szót se szólva, futott föl a lépcsőn. Az első emeleten megállt, öltözőajtaja előtt hallgatózott és így szól az öltöztetőnőjéhez:

— Mici, egy másik öltözöt.

És így történt, ismétlem, minden este. És minden este Mici ráfelelte: — Nincs benne senki. — És kinyitotta az ajtót... Üres szoba!

Mária azonban egymásik öltözöt,

nyitott. Minden este egy másikat. Alighogy oda belép, sétálni kezd, miközben rengeteg pillája lehunyva simogatja a keblét.

— Nem játszom! — mondja azután, majd fölkiált:

— Miért jöttem én ide?

Mic? sirva borul Mária elé, mint valami szerencsén rabnő a hárem kedvencének lábához.

— Mért jöttem én ide, Mici? — kérdi Mária?

— Játsszani, játszani, művésznő! — feleli Mici... Erre Mária leül a székeben, most egy ideig csak a tükrök felelgetnek egymásnak, az illatok keverednek és szülnék új illatokat. Aztán fölriad Mária: — Mért jöttem én játszani? — kiáltja. — Hol a rendező?

Máris jön a rendező. Olyan, amilyen csak az illuziógyár művezetője lehet. Energikus, kormoslelkű küssé, ha kell strucc, ha kell idomító; de mindig valamelyest durva.

— Azért jött játszani a művésznő, — mondja ravasz mosollyal, — mert szerződése van — és máris elmegy. — Így van ez mindég, — legyint.

— Hm, hm, — mondja Mária, — persze, szerződése van. De mért?

Ugyanezt hallják és csinálják már hetek óta Mici, a rendező, erről a színháznál mindenki tud. Nemcsak ennél a színháznál, hanem mindegyiknél, ahol Mária valaha játszott és fog játszani. Egyik tudósította a másikat és Mária elhagyatott zsákmánya a színpadnak. Mindig egyformán. Most föl-

csattan:

— Pénz? Fenét, pénzem van elég. — Tünődik. — Taps? — egy durva, aljas szóval illeti a sikert. — A játék maga? — nevet — hisz az ujjam körmeben is utálok már!! Utálok!!

Mici már megszokta ezt. Hja. Már javában festi Mária. Testszín, szalónpiros, szemöldökfekete, szemaljkék, egy kis fehér.

Lassan egy új arc merül föl a festékek szárnyán.

— Szerződés, — mondja Mária, — szétéptem! — kiáltja, — szétéptem! — ordítja, — mire való ez?

Mikor kimonndja ezt a frázist, Mici, már jól begyakoroltan, szépen vár és mosolyog, aztán mint mindig szokta, ki tudja hányadszor már, szép lassan kismördöl...

Mária pedig, óh hányadszor már, örvöngeni kezd, festékdobozait belevágja a tükrözüstpofájába, fölragja az asztalát és letépi a pongyolát, csakugy, mint minden más este ilyenkor.

Akkor megáll, remegve. És most, pontosan végszóra, magától értetődően, kinyilik az ajtó és Mici egy képet hoz be.

A képet egy előkészített szög akasztja. Aztán szép lassan takarítani kezd.

Mama, óh hányadszor, megpillantja a képet. Az egy arckép. A költő arcképe. Egy halott költő; aki hajdan Mária férje volt és míg élt, körülbelül tizenöt színdarabot írt, mind a tizenötöt azért, hogy Mária számára szerepe legyen,

amiben csillogtathassa bűbajos mérges testét, örjítő szemét, lefojtott hangját. Ezt így kívánta hajdan Mária, aki abban az időben egy nagy senki volt. Valami kis színész. És addig marcangolta szerelmével a költőt, míg az rab-szolga nem lett és meg nem írta a tizenötöt. Aztán meghalt. Valószínűleg a szegény ölte meg, amiért egy nő testének szolgáljává aljastotta a művészetét és mást írt, mint amit szeretett volna. Végrendeletében ezért meg is átkozta Mária.

Mindenki tudja ezt.

Ez az arckép az egyedüli, aki bír Máriaival. Minden este ugy, mint most.

Mária leborul eléje és rimánkodik a képnek. A kép pedig minden este ugyanazt feleli. A tizenöt darab közül az egyiknek címét mondja, mint ahogy például én vagy te a kocsinak mondanánk egy uccát és házszámot. Többet nem beszél. Ezt is csak Mária hallja, és hogy jól hallja, erről mindenki tud.

Ekkor Mária megtörik, alázatos lesz. Mici már tartja a háta mögött az első felvonás pompás ruháját. Fölveszi, mint a vezeklő a kámzsát.

És halálos pontossággal, végszóra kilép a színpadra. És mindenki örül. Mintha mindenki összebeszél volna; holtak és elevenek a színházban és a színház körül. Így van ez, ma már tíz éve.

Tizenöt darab. És Mária szeme egyre nagyobb lesz, alakja egyre karcsubb, egyre törékenyebb.

KISEBBSÉGI ÉLET

●●●

Franciaországnak is megvannak már a maga kisebbségi gondjai. Amióta a francia anyák szülni nem akarnak, a megfigyelt lakosság, jobban mondva: munkaerő pótlásáról úgy gondoskodik a francia kormány, hogy idegenből visz az országba munkásokat, főleg Csehszlovákiából és Lengyelországból, ahol külön francia kivándorlási irodák működnek. Az idegen munkásoknak azonban — Amerikával ellentétben — nem adják meg a polgárjogot, aminek persze az a következménye, hogy a munkások nemzetiségek csoportokat alkotnak és sok helyütt már nem csak templomaik, de saját iskolák vannak. Különösen áll ez a délfranciaországi olaszokra és az északfranciaországi lengyelekre. A francia kormány lassan rájött, hogy azt a kisebbségi problémát, ami máriól-holnapra vetődött föl, meg kell oldani, még pedig lehetőleg demokratikusan. Mert a kiutasítás, mint radikális módja az elintézésnek, Franciaország részére nem hozna eredményt, hiszen az idegen munkásokra szüksége van a francia iparosnak. Asszimilálni őket pedig lehetetlen elsősorban azért, mert a francia állampolgársági törvény szerint a francia állampolgárság megszerzéséhez tíz évi egyhelyben lakás kell. A kérdés rendezésére Lambert képviselő nemrégiben törvénytervezetet dolgozott ki, mely a közel jövőben a parlament elé kerül. A törvénytervezet részletesen ismerteti azokat az intézkedéseket, amelyek eddig az elnéptelenedés ellen életbeléptettek, de amelyek — sajnos — elégteleneknek bizonyultak. A javaslat indokolása a kérdés lényegét a következőkben foglalja össze: »A határon erkölcsi és egészségügyi vizsgálat a nem kívánatos elemek ellen. De akit befogadtunk, miért részesítsük azt minden állampolgári előnyben (iskola, kórház stb.) ellenszolgáltatás nélkül? Részesedjenek minden előnyben a kötelezettségek teljesítése nélkül? (Katonai szolgálat!) Mentessük őket az adófizetés alól? Mert hiszen, ha törvényileg nem is, de a valóságban annál könnyebben kivonhatják magukat az adófizetés alól. Eppen ezért — mondja a törvénytervezet — meg kell könnyíteni számukra az állampolgári jog megszerzését az illetékeknek 1276 frankról 100 frankra és a tíz évi franciaországi tartózkodásnak három évre való lezártásával. Együttel el kell törölni azt a jogot, hogy a Franciaországban született gyermekek nagykorúságuk idején optálhassanak idegen állam javára. Meg kell továbbá engedni a naturalizáltaknak, hogy francia nevet használhassanak. (A névváltoztatás Franciaországban nem volt engedélyezve.) Végül a formalitásokat egyszerűsítsék, hogy az állampolgári jog könnyebben megszerezhető legyen.« Ez a törvényjavaslat, ha a parlament megszavazza, kétségtelenül nagy változást fog előidézni a francia belpolitikában. Mert Franciaországnak ma a pénzügyi krízisen kívül újabb nehézségekkel kell megküzdenie, olyan nehézségekkel, amit sohasem ismert és ez — a nemzetiségi kérdés.

*

A népszövetségi ligák uniójának legutóbbi ülésén hozott határozatokat ismertette Apponyi Albert gróf a budapesti unió ülésén. A népszövetségi ligák Lausanneban tartott konferenciájának — mondotta — az a körülmény adott jelentőséget, hogy tárgyalás alá került a nemzetiségi kisebbségeket ért sérelmek orvoslása végett megállapítandó per jogi eljárás kérdése is. A magyar delegációnak ebben a tekintetben az volt az álláspontja, hogy mivel már az uniónak 1923-ban Bécsben tartott nagygyűlése körülírta azokat a jogelveket, amelyek megvalósítása esetén a mi elcsatolt vidékünk sérelmei is a Nemzetek Szövetségének megfelelő védelmére tájékoz-

nak, most is arra kell törekednünk, hogy a jelenlegi meg nem felelő eljárási szabályzat helyébe olyanokat alkossanak, amelyek a kisebbségi sérelmek tényleges orvoslását biztosítsák. A magyar állásponttal szemben a csehek, a csehországi németek és az osztrákok megelégednének a jelenlegi eljárási szabályoknak pontos kodifikálásával és alkalmazásával is. A lausannei konferencia Sir Will Oughby Dickinson az angol királyi titkos tanács tagjának az el-

őklésével folyt le, elfogadta ugyan a cseh-osztrák javaslatot, de egyúttal határozatban kimondta, hogy a magyar javaslat a drezdai nagygyűlést megelőzően szintén tárgyalatja és így ez utóbbi fog majd dönteni arról, hogy Genfben melyik propozíciót terjesszék elő. A magyar javaslat legfontosabb pontja az, hogy panasszal minden kulturális, egyházi, vagy akár gazdasági testület is járulhasson a népszövetség elé.

Szabályozták a nemzetiségi nyelvhasználatát az elemi iskolákban

Miniszteri rendelet a párhuzamos osztályok felállításáról

Beogradból jelentik: A közoktatásügyi minisztérium a kisebbségi elemi iskolák működését újabb rendelettel szabályozta. A rendeletet már meg is küldték az illetékes tanügyi hatóságoknak végrehajtás végett.

A közoktatásügyi minisztérium további intézkedésig e rendeli, hogy valamennyi nyilvános iskolában az oktatás államnyelven történjék. Ha azonban az iskola I—IV. osztálya közül valamelyik osztályban több mint harminc nemzetiségi tanuló van, ez esetben párhuzamos osztályt kell fel-

állítani, amelyekben a nemzetiségi tanulók, a nemzeti tantárgyak kivételével, anyanyelvükön tanulhatnak. Az esetben, ha az iskola egyik osztályában sincs harminc nemzetiségi tanuló, de az iskola egész tanulóifjúsága között több mint harminc tanuló kisebbségi anyanyelvű, két vagy több párhuzamos osztály is összevonható, de egy osztálynak nem lehet több növendéke ötvennél.

A rendeletet még *Vukicsevics* Velja volt közoktatásügyi miniszter írta alá.

A druzok fenyegetik a beirut-palesztinai vasutat

Erősödnek a bandaharcok Szíriában

Párisból jelentik: Szíriából újabb ismét aggasztó hírek jöttek. Az elmúlt éjjel

erős fegyveres banda megtámadta Merdjeyous helységet,

lefegyverezte az ottani francia csendőrséget és elkergette a ben-szülött lakosságot, de a szenegáli vadászok, akiket Kleatból sürgősen segítségül küldtek, *visszakergették a lázadókat.*

A *Matin* értesülése szerint a francia hadvezetőség bombái, mikor Jedeidát bombázták, Mertullah zsidó kolónián is nagy pusztítást tettek. A druzok benyomultak *Hasbejasba* és

több ponton felgyújtották. A lakosság *Hasbejasból és Szidonból rémülten menekül*, ámbar a franciáktól fegyvereket kaptak, hogy védekezhessenek.

A druzok Szidon ellen nyomulnak és meg akarják szakítani a vasúti összeköttetést Beirut és Palesztína között.

Damaszkuszban nyugalom van. A libanoni kormányhatóságok Kleat lakossága között ezer fegyvert osztottak ki. Kakaba és Abukaama népe fegyverrel verte vissza a lázadó druzokat. Beiruthól két francia torpedónaszád indult Tyrus felé.

A miniszterelnök enyhíteni akar a vajdaság súlyos adóterhein

Sztankovics Szvetozár képviselő javaslatát beterjesztette a parlament elé

Hirt adtunk már arról, hogy a vajdasági radikális képviselők erélyes akciót kezdtek a Vajdaság lakosságát sújtó adóterhek könnyítése érdekében. *Sztankovics Szvetiszláv* bánáti radikális képviselő konkrét javaslatokat is készített arra nézve, hogy az adótörvények egységesítéséig is szüntessék meg a kijártó igazságtalanságokat. *Sztankovics* javaslatát beterjesztette a parlament elé s bemutatta a pénzügyminiszternek is. Az a kívánsága és ebben meg egyeznek vele a vajdasági radikális képviselők is, hogy a költségvetés tárgyalásánál vegyék figyelembe javaslatát s ezek szerint módosítsák a most érvényben lévő adótörvényeket. A javaslat kidolgozásában résztvett *Lalosevics Jócó* képviselő is.

Sztankovics Szvetiszláv javaslatát a következőképp szólak:

1. Bácska, Bánát, Baranya, valamint Horvát-Szlavonország és a Muraköz területén a *vagyondó és annak összes*

pótlékai 1925 január 1-től kezdődőleg megszüntetendő. A 60%-os hadi, az általános jövedelmi pótdónak, valamint a 15%-os betegápolási pótdónak érvénye az említett területen 1925 január 1-től megszüntetendő.

2. A rokkant- és az előfogadható alapjául az elmúlt évekre is csak azok az adónemek szolgálhatnak, amelyek az 1920—21. évi adótörvény 84. szakaszában fel vannak sorolva s az általános jövedelmi pótdó alapja sem lehessen más adónem, mint amit a törvényszakasz utolsó bekezdése előír.

3. Az említett területen a jövedelmi adó kivetésénél, valamint az összes adónem tekintetében a korona a dinárral legyen egyenlő, úgyhogy az évi 10.000 dináros jövedelem, mint minimum, adómentes legyen.

Az indítványozó képviselő kimutatja, hogy az állam jövedelme ezzel nem csökkenne, az adók tekintetében a Vajdaság és az ország többi része között helyreállna az egyenlőség. Felhívja *Sztankovics*

Szvetiszláv képviselő a miniszter figyelmét arra, hogy az adóegységesítés előtt úgy az adófőkönnyek, mint az egyes adószámlák lezárandók, mert ha ez nem történik meg, nemcsak az államnak lesz kára, hanem az *adómorál is tönkre megy.*

Sztankovics a benyújtott javaslati tekintetében hosszan tárgyalt *Zsitkovics Ljubával* a radikális parlamenti klub elnökével, akinek módosításait annak írásbeli indoklásával együtt átadta. Hétfőn *felkereste Pasic miniszterelnököt*, aki nagy érdeklődéssel hallgatta a képviselő fejtegetéseit, érdeklődött a vajdasági adózás, az adókvetés technikája iránt. Mikor *Sztankovics* a mai helyzetet vázolta, a miniszterelnök megkérdezte:

— *Ki az oka annak, hogy hét éven át hibásan vetették ki az adókat?*

— *Erre nem válaszolhatok mást, mint azt, hogy az ottani pénzügyi hatóságok a hibásak,* — mondotta *Sztankovics* képviselő.

Megemlítette *Sztankovics Pasic* miniszterelnöknek, hogy a vajdasági lakosság *a még ki nem vetett adókra* nagy előlegeket kénytelen fizetni s *hogy vannak járdások, amelyekre százezer dinár adót vetettek ki*, amelyet most egyszerre követelnek, úgyhogy a lakosságot az adóterhek tönkreteszik.

Pasic kijelentette, hogy intézkedéseket tesz arra vonatkozólag, hogy ne sújtsák az ország egyes vidékeit olyan adókkal, amelyek az ország más vidékein nincsenek érvényben s

hajlandó közbelépni a vajdasági adóterhek könnyítése érdekében.

Pasic kijelentései után képviselői körökben biznak abban, hogy a vajdasági igazságtalan adózásokat valamiképpen enyhítik.

Sztankovics Szvetiszláv javaslatát az összes vajdasági radikális képviselők magukévá tették és úgy látszik, a képviselők akciója most sikerre is fog vezetni, miután a kormányzatnak és az országos radikális pártoknak minden számottevő tényezője arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vajdasági adózás anomáliái megszüntetendők.

Kivégezték

a haigeri tömeggyilkost

Angerstein mosolyogva lépett a vérpadra

Frankfurtból jelentik: Kedden délután végezték ki *Angerstein* Károly gyárigazgatót, aki ez év tavaszán Haigerben kiirtotta öt tagu családját s meggyilkolta három cselédjét. A gyilkos a villát, ahol a tömegmészárlást elkövette, felgyújtotta, hogy bűnének nyomait eltüntesse. A tüzet azonban észrevették, eloltták s így fedezték fel a gyilkosságot. *Angerstein* előbb úgy akarta feltüntetni a vérengzést, hogy rablók támadták meg a villát s azok ölték meg a bentlévőket. Később a bizonyítékok sulya alatt megtört s bevallotta a gyilkosságot.

A lunbergi törvényszék *Angerstein* Károlyt nyolcszoros gyilkosságban mondtotta ki bűnösnek s nyolcszoros halálbüntetésre ítélte. Kedden hajtották végre *Lunbergben* a halálos ítéletet. A hóhér bárdal fejezte le *Angerstein*-t.

A tömeggyilkos a vesztőhelyen rendkívül cinikusan viselkedett. Mikor a halálos ítéletet felolvasták előtte, mosolygott s az ítélet felolvasása után azt kiáltotta:

— *Nékem erre nincs semmi mondanivalóm!*

Nem is sokat beszélhetett volna, az állami hóhér hozzálépett, egyik priébék lefogta a fejét, a hóhér pedig éles bárdal nyakszirten ütötte. A tömeggyilkos, néhány perc alatt kiszenvedett.

CIRKUSZ

Két levél

1.

Alulírott levele Juszticiához:

Tisztelt istennő,

ne haragudjon, hogy magát, úgyis mint az igazságszolgáltatás fővédőknőjét alábbi soraimmal zavarom, pláne olyan kérdésben, ami szorosán vett szakmájához tartozik. (Senki sem szeret — ezt a magam tapasztalataiból tudom — a saját reszortjával foglalkozni.) Mégis elő kell terjesztenem az igazságszolgáltatás megreformálására vonatkozó gondolataimat kegyednek, mert, szerény véleményem szerint, rendkívül nagyjelentőségűek és magamnak is tetszenek.

Bizonyára olvasott, nagyméltóságú istennő, a *Bácsme gyei Napló* tegnapi számában a párisi »bubifrizura-pör«-ről. Egy francia kislány szülői engedély nélkül elment a borbélyhoz — ilyenek ezek a francia kislányok — s mikor onnan visszatért, ősz atyája már megdöbbenéssel elegy felháborodással konstatálhatta csak, hogy gyermekének göndör haja rövidre — se! — de göndör haja rövidre — haj! — van levágva. Az ősz atty erre, se! — haj, bepörölte a borbélyt, azonban a főbíróval szembe, amelyet se! — haj, tegnapelőtt tartottak meg, már nem kívánta a vádlott megbüntetését, mert leánya haja időközben, se! — haj, kinőtt.

Ebből az egyébként jelentéktelen esetből jelentékeny tanulság szűrhető le, nevezetesen az, hogy nem szabad soha a pörök tárgyalását elsielni. Ha a párisi bíróság három hónappal hamarabb veszi elő ezt az ügyet, akkor nyilvánvaló, hogy nem intéződik el ilyen simán és egyszerűen: érdemleges tárgyalást kellett volna tartani, féltucat dolgos embernek egész délelőttje kárba veszett volna, hogy a perköltségekről ne is beszéljünk. A bírónak pedig, amíg kiizzad egy salamon-i ítéletet, az a néhány száz hajja is kihullott volna a kínos erőlködéstől, ami odáig megvolt. Csak helyesebb egy pört úgy elintézni, hogy a vádlott haja kinöjljön, mint úgy, hogy a bíró belekopszodjék?

Éppen ezért az igazságszolgáltatás teljes és gyökeres megreformálását ajánlom, olyanformán, hogy a bírák létszámának csökkentésével és a bírói eljárás intézményes lassításával az a helyzet álljon elő, hogy az egyes pörök letárgyalására csak a vádindítvány megtételétől, illetőleg a polgári kereset benyújtásától számított husz-százötven esztendő múlva kerülhessen sor. Ha például valakit feljelentenek, hogy ellopott két csikót, a bíróság ezt a pört csak hatvanöt év múlva tárgyalja le. A tettes akkor — ha a ló-párt időközben megfelelően gyümölcsözteti — egész ménest adhat vissza a csikók helyett s így ő is jól jár, a károsult is, sőt az állam is, minthogy ez a reform az igazságügyi tárca költségeinek tetemes csökkentését teszi lehetővé. Vegyünk egy másik esetet: a tizenhétéves Mariska bepörli becsületsértésért a kikosarozott kérését, mert bosszúból azt állította róla, hogy nem ártatlan. Ha az ügyet rögtön letárgyalják, a sértő kap három hónapot és a közönség számára kárba veszt egy értékes munkaerő százhusz munkanapja. Viszont ha a pört negyven év múlva veszik csak elő, akkor megvan az eshetőség még arra is, hogy meg lehet spórolni a főbíróval: Mariska ugyanis unokái kívánságára bizonyára visszavonja majd följelentését, mert a vádlottnak addigra már ugyanis sikerülne állítása valódiságát bebizonyítani. Vagy itt van egy másik példa. Egy újságíró alaptalanul megvádol egy politikust azzal, hogy panamázott. Ebben az esetben harminckét évvel későbbre kell a tárgyalást kitűzni. Mert ugyebár melyik politikusról nem derül ki harminckét év alatt, hogy tényleg panamázott? Mindjárt

könnyebb lesz a bíróság dolga. De ne feledkezzünk meg a halálos ítéletekről sem. Mennyi bajt okoztak már ezek, hány delikvensről állapították meg később, hogy ártatlanul végezték ki? Tervezetem értelmében azokat a pöröket, amelyekben halálos ítélet várható, csak százhusz év múlva tárgyalhatja a bíróság. Akkor már nyugodtan halálra lehet ítélni a vádlottat, még akkor is, ha ártatlan.

Es így tovább.

Remélem, nagyrebecsült istennő, fel fogja ismerni fentebb ismertett reformtervezetemet jelentőségét és az, hogy for-

radalmi újítást jelent, nem fogja visszariasztani mielőbbi életbeléptetésétől.

Kiváló tisztelettel
Skiz

2.

Juszticia levele alulírottához:

Kedves szerkesztő ur,

reformtervezetét teljes mértékben méltányolom, éppencsak nem új: több helyen, így például a Vajdaságban is, már rég életbe van léptetve.

Üdvözli
Juszticia

Az árviz hiénái

A Dráva elöntéssel fenyegeti Osijeket

Zagrebból jelentik: Az árvíz katasztrófától sújtott vidékekről a beérkezett jelentések óriási károkról számolnak be. Zagrebben kárbecslő bizottság alakult, amely a megtartott helyszíni szemlén megállapította, hogy hétszáz ház esett az árvíz áldozatául Zagrebben. A városban hatszáz hajléktalan személyről gondoskodik a hatóság.

Az áradás napjaiban Zagrebben kalózbándák alakultak, amelyek sorra járták a veszélybe került utcákat és mindenütt kifosztották a károsult lakosságot. A rendőrség szigorú nyomozást indított a fosztogatók ellen, akik közül eddig tizet sikerült letartóztatni.

Sziszak városban is nagy károk vannak. A Száva, amely a város északi részét öntötte el, apad, a város déli részén levő Kupa folyó azonban még mindig emelkedik. A védgátak gyengék-

nek bizonyultak és ezért a hadsereg részéről új töltések emelésén dolgoznak. Az összes iskolákban megszüntették az előadásokat, hogy a helyiségeket a hajléktalanok elhelyezésére használhassák föl. Az Odra folyó is érzékeny károkat okozott. A gazdák állatállományát teljesen elpusztította az ár.

Hercegovinában a Neretva az egész vetést elpusztította és sok milliós károkat okozott. A „Narata” erdőkitermelővállalatnak mintegy huszezer vagon tűzfáját sodorta el az ár. Ezen a vidéken a legújabb jelentések szerint sok emberáldozat is van.

Osijeki jelentés szerint a Dráva 350 centimétert áradt és komoly veszély fenyegeti Osijek városát. A hatóságok minden preventív intézkedést megtettek és utaszkor éjjel-nappal a töltések megerősítésén dolgoznak.

A szubotikai parlament

Száztizennégy pontból álló tárgysorozatot tárgyalta le a városi közgyűlés — Ötvenezer dinárt utalt ki a város a Milkó-könyvtárért — Háztelkeket kapnak a szubotikai szegények

Felépítik a szubotikai színházat

Szubotica város kiszélesített tanácsa kedden délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatán száztizennégy ügy szerepelt. A közgyűlésen már résztvettek a kiszélesített tanács újonnan kinevezett tagjai is. A belügyminisztérium ugyanis a kiszélesített tanács tagjai közül *Milivojević Sztanojević*, *Horváth Józsefet*, dr. *Petrović Márkót*, *Peics Istvánt*, *Mitrović Milivojt* és dr. *Magarđević Sándort* felmentette, helyükbe pedig *Begeczi Józsefet*, *Ognyanov Miklóst*, *Burnát Istvánt*, *Radasić Szávót*, *Garcics Malagurszki Józsefet*, dr. *Nikić Fedort*, dr. *Evefović Mátyást*, *Filoy Jenőt* és dr. *Szavics Jovánt* nevezte ki.

A közgyűlést délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Gyorgyević Dragosláv* főispán. Bejelentette, hogy a kiszélesített tanács tagjai közül *Dulics Iván*, *Velicki Sándor*, *Szegedincev Tosó* és *Krsztić Steván* időközben elhaltak, majd a polgármesteri jelentés felolvasása után áttértek

az interpellációk tárgyalására. A közgyűlésre *Sztipics Lázár*, *Jovics Gyuró* és *Pendzsics György* nyújtottak be interpellációkat. *Sztipics Lázár* elsősorban kérdőre vonta a város vezetését, hogy a magas adók leszállítása érdekében miért nem tett lépéseket dr. *Radonics Jován* képviselőnél, aki a pénzügyi bizottság elnöke és így módjában van, hogy választói érdekeit az adózások terén megvédje.

— Nem értem a város politikáját — mondotta *Sztipics Lázár*. — Akkor, amikor *Radonics* képviselő után mindent elérhetne Szubotica lakossága érdekében, egy lépést sem tesz. A Vajdaság az ország adójának hétszázalékát tartozna fizetni és ehelyett a vajdasági

képviselők nemtörődősége folytán huszonöt százalékát fizeti. A városnak nem volna szabad ilyen politikát folytatnia, mert ezáltal elidegeníti magától a bunyevácságot.

Hasonló értelemben interpellált *Jovics Gyuró* is.

Az interpellációkra *Rajcsics Sándor* alpolgármester válaszolt, aki kijelentette, hogy *Radonics* képviselő az adózások tekintetében mindenkor szem előtt tartotta választói érdekeit.

A harmadik interpellációt szintén *Sztipics Lázár* nyújtotta be. Kérdést intéz a tanácshoz, van-e tudomása arról, hogy *Rajcsics Sándor* alpolgármester a *Bácska* temetkezési egyesület elnöke és honoráriumot élvez, holott az 1921-ben kiadott belügyminiszeri rendelet tiltja, hogy köztisztviselő idegen vállalatoknál fizetéses állást fogadjon el. Azonkívül kérdést intéz a tanácshoz, hogy miért nem hív össze kéthavonként közgyűlést, holott ezt megköveteli a városi szabályrendelet.

Az interpelláció első részére dr. *Sztipics Károly* városi főügyész válaszolt, aki kijelentette, hogy *Rajcsics Sándor* alpolgármester lehet elnöke a *Bácska* temetkezési egyesületnek és honoráriumot is élvezhet, mert a belügyminisztérium rendelete értelmében csak pénztézetnél, vagy gyárvállalatoknál nem vállalhat állást közhivatalnok.

Az interpelláció második részére *Rajcsics* alpolgármester válaszolt. Kijelentette, hogy a közgyűlés összehívását *Malagurszki Albe* polgármester betegsége akadályozta meg.

Sztipics Lázár negyedik interpellációja: Van-e tudomása a városi tanácsnak arról, hogy ismeretlen tettesek északonként bekátrányozták a latinbetűs cégtáblákat.

Az interpellációra *Horvát Cvetkó* rendőrőrkapitány válaszolt. Kijelentette, hogy a rendőrségen mindezekig nem tettek cégtáblarombolások miatt feljelentést.

— Ha az interpelláló — mondotta a főkapitány — tud olyan esetről, hogy nem államnyelvű cégtáblákat bekátrányoztak, hozza tudomásomra és én mindent megteszek a cégtáblarombolók kézrekerítésére.

Sztipics Lázár egyik választ sem vette tudomásul, hanem bejelentette, hogy a belügyminisztériumhoz fog fordulni.

Mi van a Ferrum-palotával?

Pendzsics György a volt koplaló-tér eladása ügyében interpellált.

— A város — mondotta *Pendzsics* — 1922-ben eladta a volt koplaló-teret, részben a Ferrum-gyárnak, részben dr. *Pletikoszics Andrija* topolai közjegyzőnek, azzal a kikötéssel, hogy két éven belül egy-egy palotát tartoznak építtetni a telken. A két év elmúlt és még egyik palota sem készült el.

Dr. *Sztipics Károly* főügyész válaszolt az interpellációra és bejelentette, hogy a Ferrum-gyár ugyan kellő időben megkezdte az építkezéseket, de nem fejezte be. Emiatt a város törvényes uton visszaköveteli a telket és a lépések eziránt már meg is történtek. A másik parcellára vonatkozóan *Sztipics* főügyész elmondta, hogy a *Pletikoszics* palota tervrajzát csak most hagyta jóvá a városi mérnöki hivatal és emiatt nem kezdődhetett előbb az építkezés.

Panaszok a villanygyár ellen

A városi tanács az indítványok során előterjesztette, hogy a szubotikai villanygyár igazgatóságával kötendő szerződés felülvizsgálására bizottságot küldjenek ki.

Páncsics Mihály felszólalt és követelte a város vezetőségétől, tegyen érvelés lépéseket a villanygyárral szemben, mert az utóbbi időben nem tartja be pontosan a várossal kötött szerződését, azonkívül panaszt tett amiatt is, hogy az áramszolgáltatás körül állandó zavarok vannak.

Ezután megválasztották a bizottságot a szerződés felülvizsgálására. A bizottság tagjai lettek: *Brankován Jován*, *Crnković Iván*, *Gasics Jován*, *Csovics Gyuró*, dr. *Malagurszki Babián*, dr. *Milics Ivó*, dr. *Nikić Fedor*, *Pendzsics György*, *Rafailović Milos*, dr. *Szavics Jován*, *Szavics Milán* és *Vidaković Antal*.

A cukorpanama

Ezután *Sztipics Lázár* szólalt fel. Elmondta, hogy Szubotica város 1918-ban a novivbaszi cukorgyártól nagyobb mennyiségű cukrot rendelt, a lakosság ellátására. A cukorszállítmány meg is érkezett, de csak egyharmadrésze jutott el a közönséghez, a többit az akkori közlelmezési hivatal tisztviselői elpanamázták. Arra hivatkozva, hogy a város közigazgatási bizottsága most ítélt el *Vidaković* Antalt, a sikkasztásért börtönbe került *Papp István* volt hivatali főnököt, indítványozta, hogy a város indítson hasonló eljárást *Rajcsics Sándor* alpolgármester ellen, aki annak idején a közlelmezési hivatal főnöke volt. Egyben kérte, hogy a közlelmezési hivatal likvidálására a közgyűlés küldjön ki bizottságot.

Sztipics felszólalására dr. *Sztipics Károly* főügyész válaszolt.

— A belügyminisztérium — mondotta *Sztipics* főügyész — a cukorpanama ügyében lefolytatja a vizsgálatot. A bűnösöket a bíróság el is ítélte, *Rajcsics* alpolgármestert pedig, akiről kiderült, hogy ártatlan, felmentette a vád alól.

Rajcsics alpolgármester közbeszólt: — *Sztipics Lázár* mára *Beogradski Novost*-ban is több ízben megrágalmazott. Felhívom, hogy vádjait sajtó útján hozza nyilvánosságra.

A közgyűlés elhatározta, hogy amíg a cukorpanama ügyében a felelősséget

biróság nem hoz döntést, Sztipics indítványával nem foglalkozik.

A városi takarékpénztár ellenőrzése

Jovics György indítványozta, hogy a városi takarékpénztár működésének ellenőrzésére állandó bizottságot válasszanak.

A közgyűlés az indítványt elfogadta és úgy határozott, hogy a jelenlegi felügyelő bizottságba delegálja *Rajcsics Sándor* alpolgármestert és dr. *Szavics Jován* egyetemi tanárt, azzal, hogy a takarékpénztár működéséről negyedévenként tegyenek jelentést a közgyűlésnek.

Mafláth György indítványozta, hogy azoknak a nyugdíjasoknak részére, akiket 1925 január elseje után nyugdíjaztak, a háborús éveket duplán számítsák be és ne csak három, hanem minden családtagnak után fizessen a város családi pótlékot.

Az indítványt a közgyűlés *elutasította*.

Jurics Márkó képviselő indítványozta, hogy reprezentációs költség címén, a jövőben, 1925 július 1-ig visszamenőleg, havi háromezer dinárt folyósítsa a város *Gyorgyevics Dragoszláv* főispán részére.

A közgyűlés az indítványt elfogadta.

Jurics Márkó ezután azt indítványozta, hogy a városi tanács a Szegedi-úton jelöljön ki házépítés céljára négyszáz négyszögletes parcellákat a szegényebb lakosság részére.

Az indítványt elfogadták.

Rajcsics Antal indítványozta, hogy a városi tanács dolgozzon ki szabályrendeletet az autó-taxik viteldijáról.

Az indítványt a közgyűlés elfogadta és utasította a tanácsot, hogy dolgozza ki a szabályrendelet tervezetét.

Mit ér a Milkó-könyvtár?

A tárgysorozat következő pontja dr. *Milkó Izidor* író kérése volt. Dr. *Milkó Izidor* ugyanis kérte a várost, hogy a könyvtár vételárából még ki nem fizetett harmincezer koronát valorizált értékben folyósítsa számára. A tanács javasolta a közgyűlésnek, hogy a hátralékos vételár fejében ötvenezer dinárt szavazzon meg dr. *Milkó Izidor* részére.

A javaslathoz elsősorban dr. *Piskulics Zvonimir* szól hozzá. Kijelentette, hogy szerinte a város már annak idején drágán vásárolta meg a könyvtárt és a város most, amikor olyan nehéz anyagi helyzetbe került, nem fizethet újabb összegeket a könyvtárért.

Dr. *Ognyanov Szvetozár* felszólalásában hangsúlyozta, hogy ha a könyvtár értékét vennék alapul, legalább félmillió dinárt kellene fizetni dr. *Milkónak*. Az ötvenezer dinár megszavazását javasolta.

Mlekics Jócó bankigazgató felszólalásában kijelentette, hogy a tanács részéről javasolt ötvenezer dinár igen kis összeg, kéri, hogy legalább százezer dinárt folyósítsa a közgyűlés a hátralékos vételár fejében.

Jurics Márkó is hasonló értelemben szólalt fel, mire a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Ugyancsak ötvenezer dinárt szavazott meg a közgyűlés az »Alekszandar Király« lovaregylet részére is.

Szubotica város tiltakozása

Vukics Ferenc városi főjegyző ezután határozati javaslatot olvasott fel, amelyben Szubotica város tiltakozik Ausztriának Németországhoz való csatlakozása ellen.

A javaslatot elfogadták és elhatározták, hogy a tiltakozó határozatot felterjesztik a külügyminisztériumhoz.

Nyugdíjazások

A közgyűlés ezután *Skala Simon* tűzoltóparancsnokot, *Vanjur István* és *Angeli Mihály* tűzoltókat nyugdíjazta.

Nagyobb vita fejlődött ki *Pjukovics István* írvászéki elnök nyugdíjazása körül. A tanács azt javasolta, hogy *Pjukovicsot*, akinek harminchárom és félévi szolgálata van, nyugdíjazza. A köz-

gyűlés *Crnkovics Iván* felszólalására elvetette a tanács javaslatát.

A békovai plébánia földje

A tanács ezután javasolta, hogy *Berton Ferenc* békovai plébános részére negyvennyolc lánca földet adjon a város. A javaslatot *Crnkovics Iván*, *Jurics Márkó* és dr. *Sztipics Károly* főügyész felszólalásai után elfogadták.

Megkezdik a színház építését

Végül kisebb ügyek elintézése után *Petrovics Koszta* főmérnök bejelentette,

Halálra ítélték a becskerekai méregkeverőt

Férje és mostohafia meggyilkolásában mondották ki bűnösnek Rélicsnét

Becskerekről jelentik: A becskerekai törvényszék nagy érdeklődés mellett kedden reggel nyolc órakor hirdette ki az ítéletet a méregkeverő becskerekai asszony bűnperében. Az ítéletki hirdetésre a bírósági terem zsufolásig megtelt halgatósággal, főleg asszonyokkal, akik az egész tárgyalás iránt nagy érdeklődést tanúsítottak. A tanács bevonulása után két börtönőr elővezette *Rélicsnét*, aki feltűnően sápadt volt az izgalomtól. Halálos csöndben pontosan nyolc órakor kezdte meg dr. *Bunics Ivo* elnök az ítélet felolvasását. A bíróság az ítéletben *Rélicsnét*

két rendbeli előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében mondotta ki bűnösnek és ezért a 278. paragrafus alapján kötélfaltali halálra ítélté.

A bíróság az ítéletben kifejtette, hogy a harmadik: *Rélics Zsófia* megmérgezésének esetében *Rélics Juliát* kénytelen volt felmenteni, miután a vádat beigazolni nem sikerült: sem a tanuvalloások, sem a zagrebi vegytani intézet nem tudták bizonyítani, hogy a vádlott asszony édesleányát is méreggel pusztította el.

Az ítélet indokolása szerint a zagrebi

vegytani intézet, melynek megbízhatóságához semmi kétség nem férhet *Rélics Nikola* és *Rélics Milivoj* esetében, megdönthetetlenül megállapította, hogy mérgezés forog fenn.

A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette, mire *Gyorgyevics főispán* egy órákor berekesztette az ülést.

vegytani intézet, melynek megbízhatóságához semmi kétség nem férhet *Rélics Nikola* és *Rélics Milivoj* esetében,

megdönthetetlenül megállapította, hogy mérgezés forog fenn.

A vegytani intézet szakértői véleményén kívül azonban orvosszakértők és a tanuvalloások is alátámasztották, sőt részben igazolták, hogy

Rélicsné előre megfontolt szándékkal mérgezte meg az urát és mostohafiát

Az ítélet kihirdetését *Rélicsné* nyugodtan fogadta és amikor az elnök megkérdezte, hogy van-e valami mondani valója, cinikusan így válaszolt:

— Nincs. Nekem már mindegy! — Később azonban idegei felmondták a szolgálatot és átkozódni kezdett:

— Verje meg az isten az ellenségeimet, akik idejuttattak.

Az államügyész tudomásul vette a halálos ítéletet, de a harmadik vádeléjtése miatt felebbezését jelentette be. Dr. *Osztovcics Zlatko* védő hasonlóan felebbezéssel élt az ítélet ellen, mivel — mint kijelentette — a bíróság kizárólag a zagrebi vegytani intézet jelentésére támaszkodva mondotta ki a halálos ítéletet.

Vörösek és fehérek

A csehek balra, a németek jobbra tolódtak a csehszlovákiai választásokon

Prágából jelentik: A régi kormánykoalíció, amely a cseh szociáldemokrata, cseh agrárius, cseh nemzeti demokráta és cseh klerikális néppártból állott, a mostani választásokon összesen 3,185.801 szavazatot kapott, míg a többi pártokra együttesen 3,474.138 szavazatot esett, vagyis

a koalíciós pártok 388.337 szavazattal kevesebbet kaptak, mint a többi párt

és éppen azok a pártok gyarapodtak szavazatokban, amelyek a koalíció kebelében s azon kívül a legnagyobb támadásoknak voltak kitéve: a klerikálisok és kommunisták.

A koalíciós pártok veresége azonban nem azt jelenti, hogy a kormánykoalíció megszűnt, vagy nem vállalkozhatik kabinetalakításra, éppen ellenkezőleg áll a dolog. *Svehla* miniszterelnök és vele együtt az egész minisztérium benyújtotta ugyan lemondását, mint ahogy az alkotmány előírja, de ideiglenesen tovább vezeti az ügyeket s majd az új parlament pártjainak végleges kialakulásakor *iparkodni fog a kormánykoalíciót egy vagy két párttal kibővíteni*, hogy ennek a többségnek támogatásával álljon ismét a kormány élére.

Az általános választások legfeltűnőbb jelensége a szociáldemokrata-párt háttérbeszoritása, a másik szembeszökő eredmény, hogy

a klerikálisok, akiknek a régi parlamentben 21 mandátumuk volt, most 39 mandátumot szereztek és a kommunisták 19 mandátum helyett

42 mandátummal vonulnak be a törvényhozás házába.

Jelentékenyen meg fognak erősödni különösen a koalícióban egyesült pártok utólagosan azokkal a szavazatokkal, amelyekre nem jut mandátum. Ide kell számítani a zsidó nemzeti párt 99.000 szavazatát, a zsidó gazdasági párt 16.000, *Stranszki* pártjának 98.000 és a *Prasek*-párt 38.000 szavazatát. Ezek

a kisebb pártok az új választási törvénynek tulajdoníthatják, hogy noha egynevedmillió szavazatot kaptak, mandátum nélkül maradtak és ez a negyedmillió szavazat a koalíciós pártok mandátumait fogja szaporítani.

Már kezd kialakulni az új törvényhozás összetételének pontos képe. A cseh agráriusok 43 szavazattal lesznek képviselve (az eddigi 40 mandátum helyett), a kommunisták 42 mandátummal vonulnak be (19), a cseh klerikális néppárt 32 mandátummal rendelkezik (21), a cseh nemzeti szocialisták 29 mandátumot kaptak (24), a cseh szociáldemokraták lefogytak 29 mandátumra (52), a cseh nemzeti demokraták 13 (22) és a cseh iparospárt 13 (6) mandátummal jut be a parlamentbe.

A német pártok mandátumai így oszlanak meg: 17—18 mandátum jut a német szociáldemokratáknak (31 helyett), a német agráriusok és iparosok pártja 18 (11), a német keresztényszocialisták 10 (12), a német nemzeti szocialisták 7 (3) mandátumot mondhatnak magukénak.

A szlovák pártok közül a *Hlinka-párt* 20 mandátumot kapott (12), a magyar pártok fölszaporodtak 15 mandátumra (11 helyett) és ide kell számítani mint a kormány ellenzékét a 4 lengyel és rutén mandátumot.

A cseh táborban feltűnő az elkanyarodás bal felé, a német pártok oldalán pedig jobbfelé tolódtok el az eredmény.

Váratlan és keletlenül meglepetés a kommunisták választási győzelme. A pártnak ez a megnövekedése nem jelenti a bolsevista eszmék terjedését, hanem a koalíciós kormány autokratikus kormányzati rendszerének következménye, amely a széles néprétegekben méltán keltett elégedettséget.

A felvidéki magyar pártok közül a kormánytámogató köztársasági párt, a magyar kiscgazdák pártja és dr. *Lelley* keresztényszocialista hívei nagy vereséget szenvedtek.

Ezzel szemben a *Szentiványi-féle* magyar nemzeti párt az érsekújvári választókerületben 2 és a kassai kerületben 1 mandátumhoz jutott, úgy, hogy *Füssy Kálmán* és *Holota János* érsekújvári polgármester máris megválasztottnak tekinthető. A magyar keresztényszocialista párt már az első menetben 1 mandátumhoz jutott Érsekújváron (*Szűllő Géza*) és 1 mandátumhoz Kassán (*Fedor Miklós*). *Korláth* is megválasztottnak tekinthető az ungvári kerületben.

A második menetben a magyar keresztényszocialisták és a magyar nemzeti pártiak Kassán és Érsekújváron 1—1 további mandátumhoz jutottak, tehát az új parlamentben valószínűleg 9 magyar képviselő fog helyet foglalni.

Buza Barnát

felmentették a nemzetgyalázás vádjá alól

A budapesti törvényszék kimondta, hogy szabad szólni a kormányt

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék *Schadl*-tanácsa kedden tárgyalta *Buza Barnának*, a Károlyi-kormány volt földművelésügyi miniszterének bűnpörét. *Buza Barnát* azzal vádolta az ügyészség, hogy az 1922-ös választások alkalmával nemzetgyalázást követett el, mert programbeszédében azt mondotta: „Magyarországon a gyilkosok és panamisták szabadon járnak, de a becsületes embereket csendőrszuronyokkal zavarják szét”.

Az elnök kérdésére *Buza Barna* kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Kerületében, ahol a választók nagyrésze az ő hive, a csendőrök őt megbilincseltek, választóit szétzavarták. Mikor a választói gyűlést csendőrszuronyokkal zavarták szét, ő csakugyan elítélően nyilatkozott a kormányról, azt is mondotta, hogy a Bethlen-kormány nem mer eljárni a gyilkosok és panamisták ellen, de van csendőre a becsületes emberek megfélemlítésére.

A törvényszék kihallgatta a beidézett tanukat, akiknek nagyrésze azt vallotta, hogy *Buza Barna* csak a kormányt szidta. A törvényszék rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, amely szerint *Buza Barnát felmenti a nemzetgyalázás vádjá alól*. Az ítélet indokolása szerint a kihallgatott tanuk vallomása igazolja, hogy a vádlott a kormány ellen használt erős kifejezéseket, a kormányt szidni azonban még nem nemzetgyalázás. Az ügyész az ítélet ellen felebbezett

MAI HENRIK és FIA

orvosi szakkönyvkereskedő és könyvkiadó
BUDAPEST, IV, MUZEUM KÖRUT 35c.

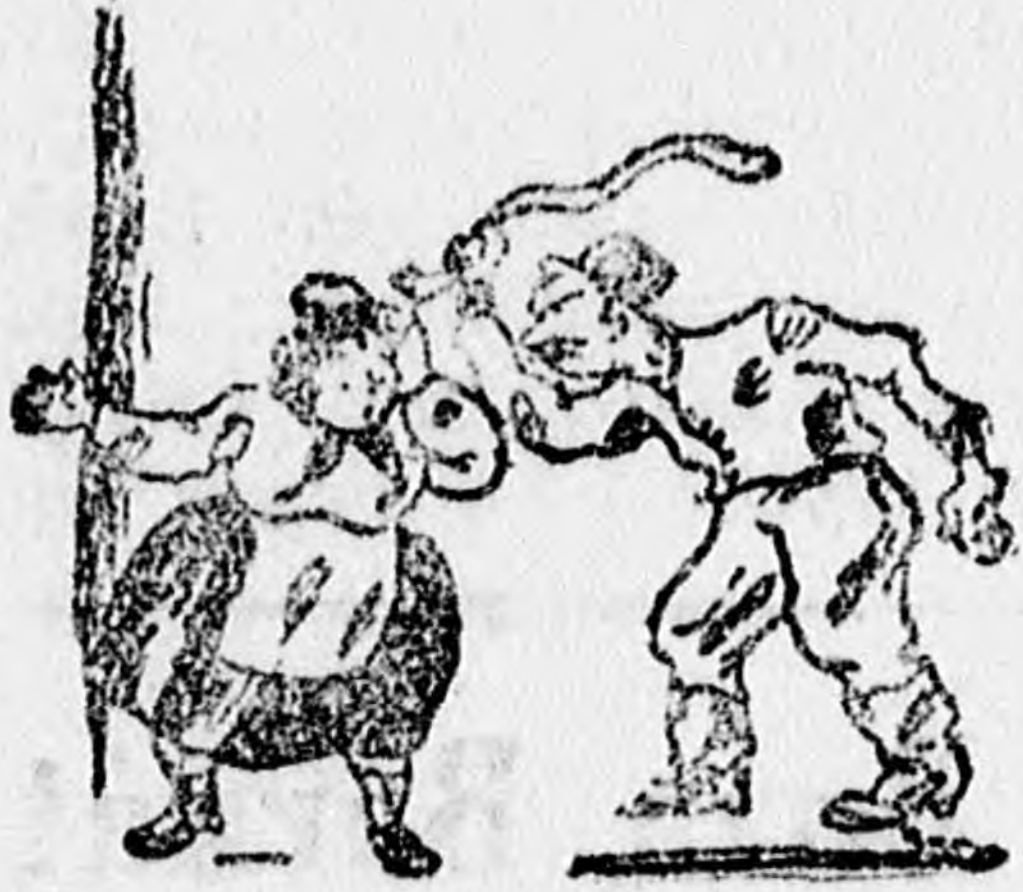
Most megjelent orvosi könyvjegyzékét szakemberek részére bérmentve megküldi. 9180

Mai Henrik és Fia

KÉPES KRÓNKA

●●●

TÓDOR UR rossz viszonyban élt a feleségével, akit boros jókedvében néha félholtra naspángolt a nadrágszíjával. Mert Tódor ur egyszerű gazdálkodó volt Topcsiderben, ahol sok a kocsi és kevés a jövedelem. Az asszony nagyon meguntatta ezt az áldatlan állapotot. Egy szép napon Tódor ur meghalt. Felesége megsíratta és csinos koporsót rendelt a számára. A halottkém azonban nem engedte eltemetni a holttestet, amelyen mérgezési tünetek jelentkeztek. Kivágták tehát a szívet, betették egy duntosüvegbe és a gazda csak úgy szívtelenül került a föld alá. Tódor ur szívéből nem nő fü, virág a temetőben, mint a többi rendes civil halottakéból; felküldték a beogradi vegytani intézetbe, ahová ma érkezett meg a duntolt emberi szív. Messziről egy üveg ribizilékvárnak gondolná az ember. Vörös és véres. Három nappal ezelőtt még dobogott hevesen, fékezte, vagy tüzelte Tódor ur indulatait és talán szerelem is tanyázott benne, féltékenység és jószág. Vagy kemény, kőszívű ember volt? Fősvény és szőrösszívű? Ki láthat az ember szívébe? Ez a lány, halott huszarab úgy bujik meg az üveg sarkában, mintha vajból lenne. Holott Tódor ur naponta elpáholta élete páriját. Ó, a szív is hazudik. Sokszor

nincs helyén az embernek a szíve. És sok embernek nincs is, vagy csak egyszerű szívattyú hatáskörrel rendelkezik az emberi szervezetben. Milyen egyszerű kifogása lesz majd a szívtelen embernek a másvilágon, a Mennyei Törvényszék előtt, ha számonkérlik tőle:

— Tódor hol a szíved?

rámondhatja sopánkodva:

— Jaj volt, szép, nagy, jószágos és piros, de kivágták a doktor urak!

*

TIZENÉGYÉVES POLGÁRMESTERNŐT választott magának Kingstone angliai nagyközség, ahol most zajlott le a polgármesterválasztás. Hogy nő került a polgármesteri székbe, abban semmi különös nem találtunk. Angliában és a többi modern nyugati államokban sok magas, fontos és előkelő pozíciót töltenek be női tisztviselők, de hogy a kislány, egy kis iskolaköteles tücsök igazgasson el egy nagy községet, ez még csak sok a jóból. Mit szólnak ehhez a falu vénei? A kupaktanács élén a kis kurtaszoknyás fruska, filmen ez igen kedves és mulatságos lenne, mondjuk

Lenkeffy Icával, de a közigazgatásban? Az angol lapok írják, hogy az újdonsült polgármesternő, akit Sylvia Deushamnak hívnak, csinos, szép kislány és feltűnően intelligens. Az édesanyjának tejhordó vállalata van és Sylvia ugyyszólván a kis csacsis-kordé bakjáról ugrott át az elnöki székbe. Programját illetően kijelentette, hogy hiva a modern eszméknek, a haját etoura vágva hordja, de gyűlöli a községen át száguldó autót, mert nagy port csapnak.

— Volt-e már szerelmes? — kérdezték az indiszkrét újságírók.

A pirinyó polgármesternő elpirult.

— Igen — hangzott az őszinte válasz — a szerelem úgy hozzátartozik a mai nőhöz, mint a bubifrizura...

Ebből a kis cicából egész biztos miniszterelnök lesz mire eléri a nagykorúságot.

*

KI NE ÖSMERNÉ Cesare Lombroso nevét? Ma nyolcvankilenc éve, hogy megszületett a gonosztevők és bűnözők barátja, aki bebizonyította: senkisésem felelős önmagáért. A gyilkos nem tehet róla, ha öl. A bűn: születési hiba, amit a fiuk az apáktól és nagyapáktól örököltek tized és ezrediziglen. Minden emberi indulat biológiai okokra vezethető vissza. Ősapám, az Erdők Rémeharagjában megfojtotta Vörös Kókusz, a folyók urat. És mégis közbecsülésben és végelgyengülésben szédült le a pálmafa tetejéről száztizenhárom éves korában. Én tavaly minden ok nélkül hasbaszurttam X. Ipszilont a sötét uccasarkon. Erre börtönbe vittek és hosszú, izgalmas tárgyalás után felakasztották. De jött Lombroso, kikapart a síromból és csökönnyösen kiabálta:

— Ez az ember ártatlan.

— Miért? — kérdezték a bírák megdöbbenve.

— Mert az apja adta a kést a kezébe. A dédapja. Az úkapja. A nagyanyjának az unokafivére — és mikor nem akartak neki hinni, felkapott egy kalapácsot és halántékon sújtotta vele az ősz elnököt, aki holtan rogyott össze.

— Látják uraim — mondta mosolygva a zseniális tudós — nagyapám szeleme ma gyilkos kedvében van — és gondosan megtörölte véres kezeit.

Aztán fölébredtem. (t. i.)

Református konferencia Szuboticán

A kétnapos konferencia programja

A szubotici református hitközség a vajdasági református hitközségeket konferenciára hívta össze, amelyet november hó 19. és 20-ikán fognak megtartani. A két napos konferencia programja a következő:

November 19. délután 6 órakor. Valóságos összefüvetel. 1. Közének: 37. dics. 1., 2. v. — 2. Ima. — 3. Bibliaolvasás. A gyermek az Ótestamentumban. — 4. Szólóének: »E szent hajlék«. Énekli: Nozdreviczky Árpádné. — Előadás: Mit kaptunk apáinktól? — 6. Vers: Varga Gyuláné. Győzelem. Elődj: Barys Irén. — 7. Duett: »Megváltómnak keresztjén. Énekli: Kusztos Anna, Szabó-Batancs Istvánné. — 8. Előadás: Mit adunk gyermekeinknek? — 9. Szólóének: Piger Zoltán pacsiri kántor. — 10. Ima. — 11. Közének: XC. zsolt. 1. v. — 12. Adakozás egyházunk céljaira.

November 20. délelőtt 9 órakor. Lelkészi konferencia. Kizárólag a lelkeszek részére, külön program szerint.

November 20. délelőtt 9 órakor. Papnők konferenciája. Kizárólag a papnők részére, külön program szerint.

November 20. délután 2 órakor. Hívsági konferencia. A középiskolások és iskolába már nem járó ifjak és leányok részére. Az érdeklődő szülőket is meghívjuk.

November 20. délután 3 órakor. Presbiterek konferenciája. A helybelli és vidéki presbiterek részére. Szívesen látjuk a gyülekezetek urvacsorázó tagjait is.

November 20. délután 6 órakor. Valóságos összefüvetel. 1. Közének: CV. zsolt. 1., 2. — 2. Ima. — Bibliaolvasás. A gyermek az Újtestamentumban. — 4. R. Schuman; Trümmerei. Csellón elő-

adja harmónium kísérettel: Lázár Leó zeneiskolai tanár. — 5. Előadás. A régi jelszó: A kicsiny a nagyot utánozza! — 6. Vers: Podmaniczky Pál: Az új zsoltár. Elmondja: Szabadka Irén. — 7. Duett: »Szükkölködünk nagy mértékben«. Énekli: Kusztos Anna és Szabó-Batancs Istvánné. — 8. Előadás. Az új jelszó: A nagy hajoljon le a kicsinyhez! — 9. C. Saint Saëns: Ima. Csellón előadja harmónium kísérettel: Lázár Leó. — 10. Bezáró áhitat. — 11. Ima. — 12. Közének: 179. dics. 10. v. — 13. Adakozás a feketési árvaház javára.

Rabló bolgár menekültek

ki akartak fosztani egy retisovai földművest

Becskerekéről jelentik: Retisova bánáti községben rablótámadás történt. Sulja Simon gazdálkodót este az udvaron egy álarcos ember megtámadta és a földre teperte. A támadó és Sulja között küzdelem fejlődött ki, melynek során a gazda beleharapott az álarcos ismeretlen kezébe. A nagy fájdalomra a támadó feljajdult és segítségért kiáltott, mire két új álarcos rabló jelent meg, akik Sulját összekötötték, bevitték az istállóba, azután behatoltak a lakásba, hogy pénz után kutassanak. Sulja felesége a rablók elől kiugrott az ablakon az utcára és segítségért kiáltott. Az álarcos rablók erre elmenekültek.

A rablótámadás után Sulja nyomban jelentést tett a csendőrségnek és annak a gyanújának adott kifejezést, hogy bolgár menekültek a tettesek. Vallo-mása alapján a vrsaci rendőrséggel fogott egy Dragan nevű huszonhétéves bolgár menekültet, akinek kezén harapástól eredő sérülést találtak. Dragan bevallotta, hogy a rablótámadást Cenov Balse és Derpalkov Boris bolgár menekültekkel együtt követte el, mert mindenáron pénzhez akartak jutni, hogy nyomoru-szajukon enyhíthessenek.

A tolvaj

tizezer arany márkát követel a károsulttól

Bécsből jelentik: A bécsi polgári törvényszék a napokban dönt annak a tizezer arany márkás követelésnek ügyében, amelyet Glassen Sándor, az Eszterházy-féle családi ékszerék egyik sikasztója támasztott herceg Eszterházy Pál ellen. Glassen annakidején tizezer arany márkát kártérítést fizetett a hercegnek az ellene megindult bünvádi eljárás megszüntetéséért és ezt az összeget most azzal követeli vissza, hogy azt csak kényszerhelyzetben fizette.

Az Eszterházy-ékszerék még 1919-ben, a kommunélgzavarosabb hónapjában tűntek el Bécsből. Eszterházy Miklós hercegnél ebben az időben megjelent egy magát Heberle vezérkari századosnak nevező katonatiszti egyenruhás férfi, aki előkelő összeköttetéseiire hivatkozva, elmondta, hogy császári és királyi tiszt, aki szolgálatára akar állani a hercegi családnak vagyona megőrzésében. Heberle annyira hatalmába kerítette a herceget, hogy nem sokkal ezután elmentek a kapuvári közjegyzőhöz, ahol Eszterházy Miklós herceg közjegyzői meghatalmazást adott át a századosnak, amelyben teljhatalommal bízta meg őt a bécsi palota vagyonának megőrzésére. Heberle felutazott Bécsbe és otthonosan berendezkedett a palotában, ahol átvette az ügyek vezetését. Egy napon a bécsi palota egyik alkalmazottja riadtan szaladt a táviróhivatalba és a következő sürgönyt adta fel:

— Heberle eltűnt és vele tűntek az ékszerék is!

Alig egy héttel ezután azonban Heberle egyszerre csak megjelent Eszterházyán. Előadta, hogy az ékszerék Svájcban vannak.

— A safe kulcsa — mondotta — nálam van és azt át is adom.

Mielőtt azonban ezt megtette volna, hivatkozott nagy költségeire, a tett szolgálat jelentőségére és — mindezek fejében egymillió korona kétképzelt kért jutalmul a hercegtől. Az összeg nagysága megdöbbenette a herceget, aki nem mutatkozott hajlandónak arra, hogy kifizesse. A vezérkari százados erre azzal fenyegetőzött, hogy ha nem kapja meg az egymilliót, az egész ügyet feljeleníti a soproni szovjet megbízottnak. Erre kifizették.

A kommuné bukása után a hercegi család a safe-kulccsal Zürichbe küldötte megbízottait, hogy hozzák vissza a milliárdos értékű ékszereket. Itt azonban az ékszereknek csak hült helyére akad-tak.

A herceg feljelentést tett Heberle, Westermann és ennek büntársai ellen, akiknek egyike Glassen is. Heberlet nem találta meg, Westermann és Glassent valamint ennek társát, Hoser Rudolfot az ellenük kibocsátott körözölevelek alapján különböző helyeken elfogták. Westermann családja százezer svájci frank kártérítést ajánlott fel, Glassen családjá pedig tizezer arany márkát, amit ki is fizettek, mire a bünvádi eljárást ellene meg is szüntették.

Glassen azóta meggondolta a dolgot és tekintve, hogy az öreg Eszterházy Miklós herceg időközben meghalt, megpróbálja most a tizezer arany márkás fájdalomdíjat visszaszerezni.

Sakkvilág bajnokból drámairó

Lasker Emánuel darabot ír

Berlinből jelentik: A napokban érdekes könyv került a könyvpiacra. A könyv címe: *Az emberek története*. Öt felvonásos dráma, szerzője dr. Lasker Emánuel, a világhírű sakk-mester.

Laskerről még a legbizalmasabb barátai sem sejtették, hogy a sakk-elemzésen kívül drámairással is foglalkozik és ép ezért érthető feltűnést keltett a könyv. A darab nagy történetfilozófiai mű, amelyben a szerző az ősi időkől kezdve a jelenkorig mutatja be az emberiség történetét. Hír szerint Lasker hét éven keresztül dolgozott darabján.

Az egyik berlini színház már tárgyalásokat kezdett a darab megvásárlása iránt.

Tábornokok tüntetése a lengyel hadügyminiszter ellen

Eltiltották a tiszteket a politizálástól

Varsóból jelentik: Nem mindennapi tüntetés folyt le Varsóban. Abból az alkalomból, hogy Pilsudzski tábornagyot, a volt köztársasági elnököt most hét éve választották az állam fejévé, a tábornagy lakása előtt huszonöt díszbeöltözött tábornok vezetésével körülbelül ezer tiszt jelent meg. A tüntető tisztek nevében tábornokokból álló küldöttség ment Pilsudzski marsallhoz, akit a küldöttség szónoka úgy ünnepelt, mint győztes hadvezért és a köztársaság elnökét, aki mögött még ma is tömören sorakozik az egész hadsereg.

Sikorszki hadügyminiszter a tüntetésről jelentést tett a minisztertanácsnak és miután a mostani kormány a lemondás következtében csak ideiglenesen vezeti az ügyeket, rábízták a hadügyminiszterre, hogy belátása szerint járjon el. Sikorszki hadügyminiszter erre rendeletet bocsátott ki, amelyben szigorúan megtiltja, hogy tisztek bármiféle politikai jellegű gyűlésekben vagy tüntetésekben résztvegyenek.

A tábornokok tüntetése egyébként általános felfogás szerint Sikorszki hadügyminiszter ellen irányult.

HIREK

Mindig igaza volt

Van egy barátom, akihez eddig olyanféle babonám fűződött, mint a Gólemé, ha ő jelenik meg a közlemben, akkor nem fogok semmi vállalkozásba, mert biztos, hogy nem sikerül. Igaz, hogy babonának olyan érzésemet nevezhetem inkább, amit nem tudok magamnak magyarázni. Itt pedig nem ez az eset. Legfeljebb arról van szó, hogy valaha nem bírtam megfogalmazni magamnak pontosan, mi okozza ezt az érzésemet barátommal szemben.

Gyermekéveinkben szomszédban laktunk s ugyszólván reggeltől estig együtt voltunk.

En jártam át rendszeren hozzájuk, mivel az ő szülei gazdagabbak voltak és a házuk nagyobb volt. Nagy kert és külön gyerekszoba, meg természetesen több játékszer állt ott rendelkezésünkre. Virgonc, kíváncsi, hiszékeny gyerek voltam. Azt is mondhatnám bátran, hogy kissé ostoba. Legalább is barátomhoz képest föltétlen.

Miről beszéltek? A nevelőkisasszonyok meséit az operencia óriásairól és törpéiről és tündéreiről én teljes hittel hallgattam, míg ő meg nem magyarázta nekem, hogy azok képtelen hazugságok. Attól fogva természetesen rösteltem már szájátva gyönyörködni bennük.

Aztán a játékokkal. Valóságos hős volt előttem, hogy a hintalóvát nemcsak hogy megülte, de ágaskodtatni tudta és körülugratta vele a szobát. Mire azonban arra került volna a sor, hogy én is megtanuljam ezt és kiélvezem, elvette a kedvem tőle azzal, hogy ez neveléséges kisgyerek mulatság és ő már értekezett az uccavégi fiákeres fiával, hogy azoknak a kocsisa, szivarvégért ráenged az igazi ló hátára, amikor ítatni megy velük.

Persze ebből semmi sem lett. De én a hintalóról lecsusztam vele.

Ez a felvilágosítási és kiábrándítási viszonyunk így maradt később is. Hogy egyebet ne említsek, az iskolában én voltam a jeles, szorgalmas tanuló s ő közepes. Ugy hogy szülei engem fogadtak mellé instruktornak. Ez azonban csak arra volt jó, hogy megírjam neki másnapra a házipéldáit. Máskülönbén ő tartott előadást nekem. Nagyszerű és telt műveket és regényeket ismerttet meg velem az unalmas iskolai tudományok helyett, nem is szólva a billárd, kártya, sőt később a szoknya titkáiról. De ezzel is csak azt értem el, hogy a tanulmányaimat illetőleg lecsapant az ambíció, arra pedig nem volt sem mód, sem merszem, hogy az ő utjait járjam. A realitásnak volt valami kilitástalanul szabatos, szuggesztívja benne. Olyan bámulatos józan volt az ítélőképessége, hogy ha valamihez hozzászólt, soha másnak igaza nem lehetett vele szemben. De mondom, nem mintha talán rosszhiszemű is lett volna valaha érveiben. Ellenkezőleg, épp azal győzött föltétlen, hogy szinte lehetetlenül a jelen helyzeti értékére tudott beállítani mindent.

A gyakorakoskodást is egyszerre kezdtük egy bankban. De ő aztán lemaradt. Ugyanott könyvelő most is. Míg én ma két pénzügyi vezérigazgatója vagyok.

Ő egész pályánkon százszor különb finánctehetség volt nálam, ma is beismerem. De ha most beleszólna valami vállalkozásomba, napnál is világosabb tanácsával, soha nem hallgatnék rá. Vagy épp az ellenkezőjét tenném.

Mert én azt hiszem, az élethez, a boldoguláshoz sokkal jobb az az örület-féle, az a bizonyos spuri, mint az észszerűségnek ezer szózata. Megesett már velem, hogy egyenesen bárgyu sugalmimból váltak nagyszerű sikerek és evidens, megcáfolatlanul okos ügyek estek kúba.

A barátomnak mindig igaza volt velem szemben. Engem azonban sokkal inkább igazolt a siker, hogy féltetem, együgyü babonáról korlátozottságot az ő meddő okosságától.

Tersánszky Józsi Jenő

— **Uj követek bemutatkozó látogatása a királynál.** Beogradból jelentik: Stavro-Stavro uj albán követ kedden nyujtotta át Ófelségének megbízó levelét. Ugyancsak kedden tettek bemutatkozó látogatást és nyujtották át megbízólevelüket Ófelségének Polychroniadis görög és Landero-Alendesalasar spanyol követ is.

— **A szerb hadsereg bevonulásának évfordulója Becskereken.** Becskereken kedden ünnepelték meg a szerb hadsereg bevonulásának hetedik évfordulóját. Az ünnepségek istentisztelettel kezdődtek, majd utána katonai diszfelvonulás volt. Ugyanezen a napon ünnepelte a becskerei 27. gyalogezred a szlávját. Este bankett volt, amelyen a város nevében Vuletin Giga városi főjegyző mondott felköszöntőt. Pavlovics Gyóko ezredes, a hadsereg nevében felköszöntötte a város polgárságát.

— **A bácskai kerület uj jogi referense.** Szomborból jelentik: Perunicics Dusánt, a beogradi kerület eddigi jogi referensét, hasonló minőségben a bácskai kerülethez nevezték ki. Az uj jogi referens hosszabb ideig volt Szerbiában ügyvéd.

— **Revizió alá veszik a középiskolai tankönyveket.** Beogradból jelentik: A közoktatási tanács hétfőn ülést tartott, amelyen revizió alá vették az 1921. óta kiadott és jóváhagyott középiskolai tankönyveket. A közoktatási tanács a jövőben szigorubban fogja ellenőrizni a tankönyvek kiadását és több, eddig már engedélyezett tankönyvtől meg fogják vonni az opprobációt.

— **Noviszd kontra Szombor.** Noviszadról jelentik: Noviszadról csütörtökön küldöttség megy le Beogradba, mely kéri fogja, hogy Szombor helyett Noviszad legyen Bács megye székhelye. A küldöttség először Miletics Szlávko közegészségügyi minisztert keresi fel, a kinek vezetése mellett aztán felkeresi Pasics miniszterelnököt és Makszimovics Bózsó belügyminisztert.

— **Áthelyezés.** Beogradból jelentik: A közoktatásiügyi miniszter Milovanovics Darinka szombori tanítónő-képzői tanárnőt Noviszadra helyezte.

— **Olaszország rendezte amerikai adósságait.** Newyorkból jelentik: Az olasz állami tartozásokat sikerült véglegesen rendezni és szombaton hivatalosan aláírták az amerikai jegyzőkönyvet. Miután az aláírás megtörtént, Volpi olasz miniszter, mint az olasz adósságt rendező bizottság vezetője, öt millió dollárról kiállított csekket nyujtott át Mellon kincstári miniszternek, az első évi részletfizetés fejében. Olaszország ezzel akarja bizonyosságát adni fizetőképességének. Mellon pénzügyi államtitkár eleinte nem akarta átvenni a csekket, de aztán elfogadta azzal a kikötéssel, hogy a csekket a kincstári kormány csak akkor fogja értékesíteni, ha az egyezményt mind a két parlament elfogadta.

— **A becskerei Kulturbund tisztújító közgyűlése.** Becskerekről jelentik: A becskerei Kulturbund vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnök lett Elmer Gyula volt országgyűlési képviselő, alelnökök dr. Weiterschau József és Wilhelm Jakob, titkár Reiter Hilda, pénztárnok Wéner János.

— **Az olasz képviselők fekete ingben ünneplik Mussolinét.** Rómából jelentik: Farinacchi fasiszta főtitkár felkérte a képviselőket, hogy 19-én, a kamara összeülésekor Mussolini ünneplése alkalmából fekete ingben jelenjenek meg. Az első kérdés, melyet a kamara tárgyalni fog, Orlandónak a mandátumról való lemondása lesz.

— **A zagrebi polgármester Beogradban.** Beogradból jelentik: Heinzl zagrebi polgármester Radics Istvánnal együtt kedden Beogradba érkezett. A polgármester eljárt a gazdasági minisztériumokban az árvízkarosultak segélyezése érdekében és megsürgette a Száva szabályozását.

— **Burgenland és Stájerország közt uj vasutvonal nyílt meg.** Bécsből jelentik: Hétfőn nyílt meg az uj vasutvonal, amely Friedberget összeköti Pinkafővel, tehát Stájerországot az uj Burgenlanddal. Ez az első vasut, amely a köztársaság megalapítása óta épült. A megnyitó ünnepen megjelent Hainisch szövetségi elnök, az osztrák és a tartományi kormányok tagjaival.

— **Királysértő péksegéd.** A szubotici vizsgálobíró rendeletére királysértésért letartóztatták Klein Ede sentai péksegédet. Kleint beszállították a noviszadi ügyészség fogházába.

— **Fegyverkeznek a libanoni keresztények.** Párisból jelentik: A Chicago Tribunnak jelentik Sidonból, hogy a libanoni keresztények önkéntes hadsereget szerveztek, amelynek rendeltetése az, hogy felvegye a harcot a druzok és a lázadó kommunisták ellen. Az első kétezer főnyi csapatot, amelyhez több Szíriában élő amerikai tartozik, már felfegyverezték.

— **Kinevezések.** Mandics Dimitrije novakanizsai főszolgabíró, Vinkovcira vasuti komeszárnak nevezték ki. Rakics Dusán jegyzőt felmentették állásától.

— **Az adóvallomások benyújtása Szuboticián.** A szubotici pénzügyigazgatóság kedden érkezett le a pénzügyminisztérium rendelete, amely szerint december 15-ig be kell nyujtani az adóvallomást az 1925 évi vagyonról és jövedelemről. Azok, akiknek vagyona nem haladja meg az ötezer dinárt vagy keresete az évi ezerkétszáz dinárt, nem tartoznak vallomást beadni. Adóvallomási izek a városi adóhivatalban kaphatók. A vallomásra öt dináros bélyeg kell ragasztani. Akik a vallomást a kitűzött határidőig nem nyujtják be, husz százalékkal több adót fognak fizetni büntetésként és az adókievítési tárgyalásra nem kapnak meghívást.

— **Uj bíborosok.** Rómából jelentik: Az Osservatore Romano közlése szerint a pápa december 14-én zárt konzisztóriumot tart, melyen Msgr Ceretti párisi nunciust, Msgr Enrico Gasparri brazíliai nunciust, O'Donnol írországi primást és Msgr Alessandro Verdet, a ritus-kongregáció titkárát bíborosokká nevezi ki. December 17-én nyílt konzisztórium lesz, melyen a pápa a sevilla és granada bíborosoknak fejére teszi a vörös kalapot.

— **A szabályai földosztók a bíróság előtt.** Noviszadról jelentik: A szabályai földosztók ügyében legközelebb megtartják a főtárgyalást. A vád szerint huszonegy szabályai földműves, főleg dobrovoljacok, erőszakkal birtokba vették Zsabya község földjét. Később, amikor bizottságot küldtek ki a földek fölmérésére, erőszakkal megakadályozták a kirendelt bizottság működését.

— **Uj szláv kulturegyesület alakult Suboticián.** Dr. Belics Radoje ügyvéd kezdeményezésére uj szláv kulturegyesület alakult Suboticián, amelynek célja színelőadásokat, felolvasásokat rendezni és a város kulturális fejlődését előmozdítani. Suboticián eddig csak a jogi fakultás Szvetloszt nevű műkedvelő gárdája működött. Mult évben Sokcsics József hírlapíró szintén alakított szláv kulturegyesületet, azonban a hatvan tagu egyesület anyagi támogatás híján nemrég feloszlott. Az újonnan alakult kulturegyesület neve: Kulturno Društvo. Az alakuló gyűlés hétfőn megválasztotta az újonnan alakult kulturegyesület vezetőségét. Elnök lett Malagurszki Albe polgármester, alelnök Rajcsics Sándor helyettes-polgármester, titkár Medakovic Dusán joghallgató, pénztárnok Mazsgon Miroslav banktisztviselő. A közgyűlés elhatározta, hogy vasárnaptól kezdve minden héten legalább egy előadást fog rendezni, hogy ily módon nemleg pótolja a színházat. Az egyesületnek négy hivatásos színész-tagja is van, közöttük Szpászics Mihály, a lipiki színház volt igazgatója. Vasárnap, november 22-én, mar meg is tartják az első előadást, mely alkalommal színe kerül délután a „Sokica” című három felvonásos vígjáték, az esti előadásban a „Truli Dom” című népszínművet mutatják be.

— **A beogradi közoktatási közlöny uj neve.** Szomborból jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium kiadásában megjelenő Oslovna Nasztava című tanügyi közlöny 1926 januárjától kezdve Prosvetni Glasnik cím alatt fog megjelenni és ezentul a középiskolák és a felsőbb oktatás híreit is közölni fogja.

— **A moszkvai sakkverseny hatodik fordulója.** A moszkvai nemzetközi sakkverseny hatodik napjának eseménye Lasker győzelme Rubinstein fölött. Lasker királyon csellel és elejétől végig vezetett kitünő kombinációval győzött. A megnyitáskor Marschall győzött Löwenfisch, Verlinzsky pedig Schämisch ellen. A Romanovszky-Yates játszma az előbbi győzelmével végződött. A Rubinovics-Capablanca, Torreo-Spielmann, Chotimirszky-Tartakover, Genevszki-Gotthelf partiek remivel végződtek. Bogoljubov szabadnapos volt. A mai hatodik forduló után a verseny állása a következő: Bogoljubov 4½ (1), Marschall 4 (1), Rubinstein, Tartakover 4, Capablanca 3½, Bogatircsuk, Rubinovics, Berlinski, Torre 3 (1), Lasker, Romanovszky 2½ (2), Genevszki 2½ (1), Spielmann 2 (2), Schämisch, Yates 1½, Löwenfisch, Chotimirszky, Gotthelf, Réti 1 (1), Grünfeld ½ (3), Suvarev 0 (3).

— **Eljegyzés.** Seidner Baba és Boschan Jakab jegyesek.

— **A könyvkötők kongresszusa.** Beogradból jelentik: A jugoszláv könyvkötő mesterek országos szövetsége vasárnap november 22-én tartja meg Beogradban évi kongresszusát. A szövetség kéri a vidéki tagjait, hogy legkésőbb november hó 20-áig jelentsék be részvételüket.

— **Rendőri felügyelet alá helyezett főpincér.** Noviszadról jelentik: Friszkics János, az Antunovics-féle noviszadi vendéglő főpincére hamis adatokat vezetett be az ellenőrző vendégkönyvbe. A rendőrség a főpincér ellen lefolytatta a nyomozást és további intézkedésig rendőri felügyelet alá helyezte.

— **Megverték a rendőrök.** Katona Ferenc harmincöt éves szuboticiai hentes vasárnap délután a Halasi-uton összeszólközött egy ismeretlen emberrel, mire a közelben tartózkodó rendőri előállította a VI. körü rendőrlaktanyára. Katonát egy napi fogvatartás után szabadon engedték, azonban — mint az orvosi látélet is igazolja — úgy megverték, hogy a teste tele van kék csíkokkal. Katona dr. Piskulics Zvonimir ügyvéd útján bántalmazói ellen bűnvád feljelentést tett.

— **Lengyelországba menekült egy orosz népbiztos.** Varsóból jelentik: Csevaltevszki, magasrangú orosz szövetségtisztviselő Moszkvából Varsóba szökött, ahol végleg le akar telepedni. Érdekes és tanulságos az, amit Csevaltevszki tapasztalatairól és multjáról mondott el egy varsói lap munkatársának. A menekült szövetségtisztviselő 1917-ben kezdett nagyobb szerepet venni az orosz szovjetunióban, miután a világháború vége felé az orosz fronton bolsevista agitációt fejtett ki a csapatok között. Emiatt még a Kerenszky-kormány haditörvényszék elé állította, de a kievi haditörvényszék felmentette, amit annak köszönhetett, hogy akkor már az orosz csapatok között nagyon hatalmasak voltak a katonatanácsok. Csevaltevszki később a szovjet diplomáciájának szolgálatába szegődött és 1921-ben a kínai orosz szovjetkövetésnél kapott beosztást. Kínából hazatérve az orosz katonai repülőgépek népbiztoságánál magas tisztséget kapott, de megundorodott a bolsevista korrupciótól és végleg elhagyta Moszkvát. Minthogy Csevaltevszki lengyel születésű, letelepedésének Varsóban nincs akadály.

— **Izgatási pör.** Noviszadról jelentik: Sztankovics Sztóján munkásszövetségi főtitkár 1924 március 30-án egy pancsevoi népgyűlésen izgató tartalmú beszédet tartott, amiért az ügyészség eljárását indított ellene. Ebben az ügyben a noviszadi törvényszék vizsgálóbírája befejezte a vizsgálatot. Sztankovics izgatási perét december hónapban fogják tárgyalni.

— **Az osztrák középiskolában tanítani fogják az esperantót.** Bécsből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban kedden volt az első állami vizsga, amelyen a középiskolák számára tanítókat képesítenek az esperantó nyelvi tanítására. Harminchat jelölt jelentkezett az állami vizsgára, akik közül hét visszalépett, kilenc kitérítéssel állotta meg a vizsgát és tizenhét szintén oklevelet kapott. A vizsgázók között volt néhány egyetem tanár, sok tanító és tanítónő, rendőrtisztviselők és magánhivatalnokok is.

— **Új üstökök.** Bergedorfból jelentik: Baade német csillagász október 20-án felfedezte az ideiglenes nevű nyolcadik üstököst, a sokáig eredménytelenül kutatott Faye-üstököst, a melyet a csillagász lefényképezett. Az új csillag felfedezésekor a Rák csillagképében volt látható, ahonnan később a Hidra felé vándorolt. Az újjonnan felfedezett üstökök Jupiter csillagrendszeréhez tartozik.

— **Az orosz szovjet indexe.** Szovjet-oroszország közoktatásügyi népbiztosa rendeletet adott ki az összes tartományi és kerületi hatóságok számára, a mely megszabja a könyvtárakat az »ellenforradalmi és művészetlen irodalomtól«. Ez más szóval azt jelenti, hogy az orosz kormány egész sereg munkát indexre tesz. Főleg a népkönyvtárakat, városi és falusi munkáskönyvtárakat akarják megtisztítani a szovjet elveinek meg nem felelő könyvektől. A filozófiai, lélektani és etikai könyvek között nem tűrik meg az idealisztikus világszeretetet hirdető okkultista, spiritalista, teozofiai, frenologiai, magikus tartalmú könyveket, a jóslatokkal és álomfejtéssel foglalkozó munkákat. A vallási tárgyú könyvek között csak valóságellenes művek foglalhatnak helyet. A politikai és társadalmi vonatkozású könyvek közül indexre kerülnek a cári kormány alatt a különböző vallási és hazafias szervezetek kiadásában megjelent ellenforradalmi hangú művek. Indexre kerül minden 1914—17 között megjelent kommunista-ellenes röpirat, továbbá az 1917 folyamán az akkor tervezett alkotmányos monarchia demokratikus köztársaság, polgári szabadság, al-

kotmányozó nemzetgyűlés, általános szavazati jog érdekében írott röpiratok. Indexre kerülnek a szovjet által 1918—1920 folyamán kiadott, elavult röpiratok is. A cári és ideiglenes kormány törvénykönyveinek sincs helyük a szovjet-könyvtárakban. A pedagógiai irodalomból el kell tűnniök a vallási nevelésről, egyházi iskolákról szóló könyveknek. A természettudományi könyvek közül ki maradnak mindazok a munkák, amelyek a vallást összekapcsolják a tudományval, amelyek az Isten bölcsességéről, a darwinizmus erkölcsstelen voltáról szólnak. A történelmi, irodalmi és földrajzi tárgyú könyvek közül végül indexre kerülnek a cári uralom alatt megjelent összes iskolai kézikönyvek, különösen azok, amelyek dicsőítik a monarchiát.

— **Új szombori ügyvéd.** Maszirevics Mihály dr., aki nemrégiben nyert ügyvédi diplomát, Szomborban a Kralj Aleksandar ulica 20. szám alatt ügyvédi irodát nyitott.

— **Masa pénzt keres.** A suboticei Műpártoló Kör vasárnap hozza színre Verneil „Masa pénzt keres“ című vígjátékát. A darabot Garai Béla, a pácsi Nemzeti Színház volt művésze rendezi.

— **Primo de Rivera kastélyának levéltára leégett.** Párisból jelentik: Madridi jelentés szerint vasárnap Primo de Rivera tábornok kastélyában leégett a levéltár. A Marokkóra vonatkozó aktákat sikerült megmenteni.

— **Budapesten is rosszul megy a kávéosknak.** Budapestről jelentik: Gundel Ferenc a közismert vendéglős, aki régebben a Pannónia-szálloda bérloje, majd a városligeti Gundel-étterem tulajdonosa volt, ma a csődön kívüli kényszerűség megindítását kérte önmaga ellen. Gundel most a Múzeum-körúti Fiume kávéház tulajdonosa. Bejelentése szerint aktívái 1 milliárd 844 milliót, passzívái 3 milliárd 474 milliót tesznek ki. Hitelezőinek 40 százalékos egyezséget ajánl.

— **Egy páciens lelőtte a kezelőorvosát.** Madridból jelentik: Sevillában történt, hogy egy vagyonos polgár lelőtte orvosát, aki öt súlyos betegségében hosszú ideig gyógykezelt, de baja nem-hogy javult volna, még inkább elfajult. A gyilkos paciens a tárgyaláson az esküdtek előtt azzal mentegetőzött, hogy az orvos lelkiismeretlenül kezelte s emiatt nem tudott gyógyulni. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján életfogytig tartó fegyházra és százezer pezeta kártérítésre ítélte a gyilkos pacienst.

— **Megnyílt a telefonforgalom Szlavonbród és Budapest között.** A postaügyi miniszter rendelkezésére e hó 17-én megnyílt a telefonforgalom Szlavonbród és Budapest között. Egy beszélgetés ára három aranyfrank.

— **Rövidzárlatot okozó madarak.** Innsbruckból jelentik: A napokban több ízben állt be rövidzárlat az arlbergi vasútvonalon, aminek okát eleinte nem tudták felfedezni. Az erős feszültségű áramvezeték biztosítékai egy alkalommal teljesen kiégtek és csak hosszas vizsgálatok után sikerült megállapítani, hogy a rövidzárlatot egy holló erős szárny-csapásai idézték elő. Ugyanakkor az egyik alagút villanyvezetékében történt rövidzárlat, amelyet egy bagoly okozott.

— **Adó helyett reklámcédula.** Noviszadról jelentik: Futok község a napokban egy tizennégyezer dinár értékű pénzeslevelet adott fel a szombori vármege címére. A pénzeslevél a község pótdókját tartalmazta. A küldemény kedden meg is érkezett Szomborba, ahol, amikor a pénzeslevelet felbontották, meglepődve látták, hogy pénz helyett reklámcédulák vannak benne. Nyomban jelentették a dolgot Rajics alispánnak, aki vizsgálóbizottságot küldött ki Futokra, a tényállás felderítésére.

— **Gruzs tengerparti város nevét Dubrovnik II. névre változtatták.** Zagrebból jelentik: A belügyminiszter a közlekedésügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy Gruzs dalmát tengerparti város nevét Dubrovnik II. névre változtatja át.

— **Hamis bélyegzésű koronákért a vádlottak padján.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kerületi törvényszék Gomi-rác-tanácsa hétfőn tárgyalta Törtes István kereskedő, Kaloper Béla szabó, Vinczér Gyula asztalos, özvegy Klavinszki Györgyné, Schott József kereskedő, Bicskei-Rekecz Pálné és özvegy Böresök Józsefné sztarakanizsai lakosok bűnügyét, akiket az ügyészség azzal vádolt, hogy 1922 augusztusában osztrák koronákat bélyegeztek le jugoszláv bélyegzővel és azokat forgalomba hozták. A hétfőre kitűzött tárgyalást el kellett napolni, mert nem jelent meg valamennyi vádlott.

— **A volt török szultán fia faképnél hagyta feleségét.** Bécsből jelentik: Burhan Eddin hercegnél, aki Bécsben Hoyos gróf vendége, megjelent a törvényszéki végrehajtó és foglalni akart. Csak az autó volt a hercegné és néhány kisebb értékű tárgyat lehetett lefoglalni, mivel a berendezés mind a grófé. Lady Douglas, Burhan Eddin herceg elvált neje kért végrehajtást volt férje ellen, aki sok pénzébe került és akit a szultán fia egyszerűen a faképnél hagyott, mire a hercegné megindította a válókeresetet.

— **Ötször kísérelt meg öngyilkosságot.** Budapestről jelentik: Kedden délelőtt a Murány-uca 61. szám alatti bérház harmadik emeletéről levetette magát Neumann Sándor ötvenhat éves magántisztviselő. Az öngyilkos pár percnél szenvedés után meghalt. Neumann már öitizben kísérelt meg öngyilkosságot, míg most sikerült megválnia az élettől.

— **Terrorista német fajvédők fel akarják robbantani a lipcsei zsinagógát.** Lipcseből jelentik: A múlt héten a rendőrség fölfedezett egy összeesküvést, a melynek az volt a célja, hogy a levegőbe röpitik az izraelita hitközség főzsinagógáját. Eddig két letartóztatás történt. Elfogtak egy okleveles gazdaságot és egy huszonkétéves aranyművesegédet, akik a nemzeti fajvédőpártha tartoznak.

— **Rákosi Mátyást még ebben az évben felelősségre vonják a kommunai alatti szerepléséért.** Budapestről jelentik: A törvényszéken megtettek minden intézkedést arra nézve, hogy Rákosi Mátyás ellen lefolyassák az ugynevezett népbiztosi pört, függetlenül a legújabb büncselekményektől. Rákosit száznál több sikkasztásért, lopásért, igaztásért és gyilkosságra való felbujtásért vonják felelősségre.

— **Női- és gyermekfelhőneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készíti Tolstojeva (Ódor-u.) 21.**

— **Az európai kommunista pártok gyűlése Brüsszelben.** Párisból jelentik: Németország, Anglia, Franciaország, Svájc, Lengyelország, Belgium és Hollandia kommunista pártjainak képviselői november 11-től 23-ig Brüsszelben gyűlést tartottak, amelyen a locarnói szerződéssel is foglalkoztak. Elfogadtak egy határozatot, amely a többiek közt azt mondja, hogy a locarnói szerződés elfogadásával a német burzsoázia megerősítette kapcsolatait az angol-amerikai kapitalistákkal és elárulta a munkáslakosság gazdasági érdekeit és ebben a szocialista vezérek is résztvettek. A Nemzetek Szövetségébe való belépéssel Németország az Oroszország elleni háborúban felvonulási és harci területté válik. A határozat a Nemzetek Szövetségét az elnyomatás eszközeként minősíti és követeli a munkásság egységes harci frontjának kiépítését.

Az 500 dináros rejtély

A Bácsmegeyi Napló keddi példányai közt két olyan lappeldány volt, amelyben az első oldalon a lapfejben hiányzanak a következő szavak:

Előfizetési ár negyedére 150 din.

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap. A mai lappeldányok közt szintén van két olyan lap, ami eltér a többitől.

Aki a Bácsmegeyi Naplóra előfizet, résztvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dináros nyeremények kerülnek kisorsolásra.

— **Kirabolt iaú.** Szuba-Rijeváról jelentik: Vasárnap éjjel egy nagyobb albán rablóbanda teljesen kifosztotta Milanovac községet. A községből négyszázhatvan juhót és száz kecskét elhajtottak. A csendőrség üldözőbe vette a rablókat, akiknek sikerült átjutni az albán határon.

— **Az „ochrana nagyanyja“ a szovjet törvényszéke előtt.** Moszkvából jelentik: A moszkvai forradalmi törvényszék megkezdte a heivenésze Serebrjakova asszony pörének tárgyalását. Az „ochrana nagyanyja“ több mint negyvenöt évvel ezelőtt lépett a cári politikai titkosrendőrség szolgálatába és az ő szalonjában tartóztatták le annak idején Lunacsarszkij mostani népbiztost is. Serebrjakova annak idején évi tizenhétézer rubel segélyt húzott a cári udvartól. A forradalom kitörésekor elrejtőzött és ahéven aggkori segélyt húzott a szovjetkormánytól is, míg most felismerték és bíróság elé állították.

Kraljevbregi pezsgő a vezető márka

A Szubotical Szeretet Nőegylet 1925 december 6-án, Mikulás napján a Bárány-számódában táncos egybekötött tea-délutánt rendez. Kezdeté délután öt órakor.

FÖLDRIPTOROSOK FIGYELMÉBE!

Csödörök, bikák, félvér és telivérlovak, tehének mindennemű károk elleni biztosítását vállalja kedvező díjtételek mellett a

„JUGOSLAVIJA“

általános biztosító társaság
fiókgazgatósága 9883
NOVISAD;

Petra Zrinjskog ul. 36. — Telefon 55.

»Unicum-Zwack« gyomorelixir ismét mindenütt kapható.

Lepadat és Jovanovic suboticei cégnél vásárolt sorsjegyek közül a november 14-iki húzáson a következő számok nyertek:

5.000 dinárt: 27464, 72426, 107113 sz.
3.000 dinárt: 13104, 14381, 17202, 29680, 86547.

1.000 dinárt: 27439, 67225, 68885, 93150, 95856 sz.

400 dinárt: 6799, 10386, 11936, 13145, 13992, 14308, 62, 17237, 87, 23030, 30726, 37446, 70, 39231, 41799, 42901, 67, 47437, 52, 96, 53088, 55682, 56117, 57937, 67254, 65, 68809, 71204, 31, 41, 67, 82, 96, 72401, 52, 69, 76, 76852, 78, 84110, 51, 78, 86107, 50, 512, 50, 59, 89431, 63, 92077, 95841, 72, 102645, 104120, 77, 80, 107106, 109515, 112416, 38, 58, 94, 117351, 87, 119509, 43, 44, 74, 122976, 131955, 71, 75, 132471, 134413, 136393, 148050, 148929, 149205.

„LUKULO“ CSOMAGOLT FÜSZEREK A LEGJOBBAK!

Inferreklam a.d. Lasko

— Elhárult a francia baloldali kartel válsága. Párisból jelentik: A szocialista és radikális kamarai frakció szerdán megbeszélést tartott a kamarában kövendő magatartásról. A radikálisok arra kérték a szocialistákat, hogy ne terjeszszék a kamara elé ellenjavaslatokat, mert ebben az esetben a radikálisok a baloldali kartelt felbomlottnak tekintnék. A szocialisták 36 szóval 12 ellenben kimondták, hogy elállanak az ellenjavaslatok előterjesztésétől. Ezzel a baloldali kartel krízise elhárult.

— A fajvédő-kaszinó pinkapénze. Budapestről jelentik: A kártyacsatáról ismert fajvédő Turul-kaszinó vezetőségének és a kaszinó volt főjegyzőjének rágalmozási ügye került hétfőn a büntető bíróság elé. Capp Gusztáv tábornok, a kaszinó elnöke és Kameniczky Pál, a kaszinó igazgatója, rágalmozásért bepörölték Kossányi Lászlót, a kaszinó volt főjegyzőjét. A feljelentés szerint Kossányi többek jelenlétében azt állította, hogy Capp és Kameniczky a Turul-kaszinó jövedelméből, elsősorban pedig a pinkapénzből körülbelül 400 millió koronával nem számoltak el. Ezenkívül butorokat vettek és a butorokat jóval drágábban adták el a kaszinónak, mint amennyibe nekik került. Ebben az ügyben a belügyminiszter is vizsgálatot rendelt el, amelynek eredményét azonban nem hozták nyilvánosságra. A hétfői tárgyaláson Kossányi fenntartotta vádját a Turul-kaszinó vezetői ellen és közérdekből bizonyítani kíván. A sértettek jogi képviselője hozzájárult a valódiság bizonyításához. Mielőtt a valódiság bizonyítására vonatkozó bírói végzésre került volna a sor, váratlanul zárt tárgyalást rendeltek el a per további folyamára.

— Olaszországban tilos a sztrájk és a munkákizárás. Rómából jelentik: A kormány legközelebbi törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé a tüke és a munka viszonyáról. A javaslat szerint tilos a sztrájk és a munkások kizárása. A sztrájkért egytől két évig terjedő börtön, munkások kizárásáért egytől három hónapig terjedő börtön jár. Sztrájkoló köztisztviselők büntetése egytől hat hónapig terjedő börtön. A munkaadók és munkások közti nézeteltérés elbírálása a munkaügyi törvény-szék elé tartozik.

— Autószerencsétlenség Westfáliában. Essenből jelentik: Krupp von Bohlen-Halbach Ahaus és Eper közt Westfáliában automobil-utján szerencsétlenül járt. A fagyos uton a kocsik siklani kezdett, kidöntött egy fát, majd lezuhant a lejtőn. A sofőr halálosan megsebesült. Krupp és felesége az autó alá került. Az asszony, úgy látszik, kulescontiórést és bordazuzódást szenvedett.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra ulica 4 szám alatt, a Rossija-Fonciera palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcborhám-lasztás alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplő-kenőcsök.

— Társasvacsora a szuboticei Népkör építési alapjára. A szuboticei Népkörben november 21-ikén szombaton este fél kilenc órakor társasvacsora lesz. A vacsorán, amelynek jövedelmét a Népkör építési alapjára fordítják, szívesen látnak vendégeket.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, labor- és rézárugyártól Subotica, Jugoszlávia.

KÖZGAZDASÁG

Szaporodnak a bankbetétek

A nagybankokra terhes a sok pénz

Hétfői számunkban a szuboticei Közgazdasági Bank és a Szombori Takarékpénztár fuziójával kapcsolatban megemlékeztünk arról, hogy a fuzió folytán a Közgazdasági Bank az év végén 85 millió dinár betétet kezel. Az igazán tekintélyes összeget tévesen úgy tüntették föl, mintha ezáltal a Közgazdasági Bank az ország legnagyobb betétállománya intézetévé lett volna. A tévedés korrigálására elsősorban maga a Közgazdasági Bank kért fel bennünket. A 85 millió betétállomány igen tekintélyes, a vojvodinai pénzügyintézetek betétállománya közt a legnagyobb, de természetesen a beogradi és a zagrebi országos nagy bankok betétállománya ezt messze felülmúlja.

A bankbetétek különben az egész országban a nagy közgazdasági pangás dacára emelkedőben vannak, ami azzal magyarázható, hogy a dinár emelkedése, az árak esése újra felébresztette az emberekben a takarékosági hajlamot. Amióta nem kell félni attól, hogy a

bankba betett jó pénzért sokkal rosszabb pénzt kap vissza a betétes, amióta látják, hogy érdemes takarékoskodni, szaporodnak a bankbetétek. A Prva Hrvatska betétállománya az év végén meg fogja közelíteni a három milliárdot s a Jugoszlavenszka Banka betétei is tudni lesznek az egy milliárdon, s erős a betétállománya a zagrebi szerb takaréknak is.

A nagy bankokra nézve meglehetősen terhes ma már a nagy betétállomány, amelynek egy tekintélyes részét kamatoztatlannal kell készletben tartani. A betétek utáni hajszá már megszűnt s a nagy bankok 4.5—5 százaléknál nagyobb betétkamatot már nem is fizetnek. Sajnos, hogy a betétkamattal nem áll arányban a hitelkamat. Azt nem sietnek annyira leszállítani.

Visszavonták a csödkérvényt a Zsadrusna Banka ellen. Noviszadról jelentik: A Zsadrusna Banka vezetősége tárgyalásokat folytatott a bank hitelezőivel olyarányban, hogy a csödkérvényt vonják vissza. A tárgyalások kedden eredményre vezettek és a csödkérvényt visszavonták. A tárgyalás ezért elmaradt.

SPORT

A prágai DFC Suboticán

A szuboticei közönségnek ebben a szezonban ritkán volt alkalma külföldi nagy csapatok játékában gyönyörködni. A bécsi Simmering omnibusz vendégszereplése és a fiumei Glória játéka voltak Szubotica nemzetközi futballtrakciói, melyek azonban egyáltalán nem elégitették ki azokat a jogos igényeket, melyeket a jó hírű külföldi csapatok játéka hoztak. A Sand vezetősége most a szezon utolján végre egy olyan internacional hírű csapatot kötött le, mely talán feledtetni tudja az őszi szezon csalódásait és olyan futballt mutat be a szuboticei közönségnek, mely méltó lesz az európai nagycsapatok híréhez.

A Sand vezetősége a prágai DFC, a híres csehszlovák együttessel állapodott meg, amely ennek a hónapnak a végén jugoszláv turára jön. A csehszlovák csapat november 25-én fog játszani a Sand-al a szegedi-uti pályán. A mérkőzésre a DFC komplementen áll ki híres csatársorával, melyben a két magyar: Boboz és Szedlacsek képviselnek legelső klasszist, de a többi játékos is csupa nagy név, akik nem egyszer játszottak Prága város és Csehszlovákia válogatott csapatában. A DFC Szuboticáról Beogradba megy, ahol a Jugoszláviával, az országos bajnokcsapattal méri össze erejét.

A híres prágai csapat szuboticei vendégszereplését nagy érdeklődéssel várja Szubotica futballközönsége.

A Sand új vezetősége. A Sand most tartotta meg közgyűlését, melyen megválasztották az új vezetőséget. A klub elnöke lett: Savics Jován dr., alelnökök: Stojanovics Vlada, Jovanovics Saca, főtitkár: Radosavljevics Bozso, intéző Szegedinski Neszor, pénztárnok: Beck Iván, ellenőrök: Berger Dezső és Hecht Mihály. A futballszakosztály elnöke:

Fischl Pál, a kerékpárszakosztály elnöke: dr. Ney László, a birkozószakosztály elnöke: Ognyanov Szvetozár és Halbrohr László, a kulturszakosztály: Gyorgyevics Jován és Mayer Béla. A közgyűlés ezenkívül husz tagu választmányt választott. Az új tisztikar működése elé nagy bizalommal tekint az egyesület.

Lemondott a jugoszláv szövetségi kapitány. Zagrebból jelentik: A zagrebi szövetség választmánya hétfőn ülést tartott, amelyen a válogatott csapat római kudarcával foglalkoztak. Minthogy a választmányi tagok szerint a római vereségért csupán Zinaja szövetségi kapitány felelős, Zinaja benyújtotta lemondását. Utódja személyében még nem történt megállapodás.

OSKV—Sand. A noviszadi OSKV lesz vasárnap a Sand vendége. A mérkőzést délután két órai kezdettel tartják meg a Sand szegedi-uti pályáján.

BECSKEREK:

Obilics—ZsAK—Slavia 3:1 (2:0). Barátságos. A második félidő 20-ik percében a nagy sötétség miatt a mérkőzést félbeszakították. A mezőny kimagaslóan legjobb embere Kolarov hátvéd volt.

ÉRTESÍTÉS

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy

FÉRFISZABÓ

ÜZLETEMET

Zrinjski trg 9. szám alá helyeztem át

A n. é. közönség szives pártfogását kérem

MIRNICS BÉLA
férfiszabó

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. november 17.

Budapest deviza 1263—1267, valuta 1257—1271.

Prága deviza 59.96—60.46, valuta 59.75—60.25.

Berlin deviza 7.43—7.45 milliárd márká, valuta 7.3820—7.4220 milliárd márká.

Bécs deviza 1255—1259, valuta 1251—1257.

Trieszt deviza 44.10—44.40.

London deviza 2.74.

Newyork deviza 177.28.

Zürich, nov. 17. Zárjat: Beograd 9.20, Páris 2075, London 2514 öttizenhatod, Newyork 518 ötnyolcad, Brüsszel 23.52, Milánó 20.72, Amsterdm 208.70, Berlin 123.50, Bécs 73.10, Szófia 3.75, Prága 15.375, Budapest 72.70, Bukarest 2.40.

Beograd, nov. 17. Zárjat: Páris 226.50, London 263.80, Newyork 56.42, Brüsszel 256.50, Milánó 226.50, Berlin 13.46, Bécs 7.95, Prága 167.40, Budapest 7.93, Bukarest 26.25.

Zagreb, nov. 17. Zárjat: Páris 225.30—229.30, London 272.89—274.89, Newyork 56.225—56.825, Trieszt 225.44—227.84, Amsterdam 22.40—22.90, Berlin 1338.80—1348.80, Bécs 790.08—800.08, Prága 166.52—168.52, Zürich 1085.25—1093.25. Valuta: 55.43—56.03.

GAZDASÁGI KÖNYVJEGYZÉKET
három dinár postabélyeg béküldése ellenében
KARAMSZEGHY DEZSŐ
könyvkereskedő, NOVIVRBAS

Táncolni csak gramafon mellett lehet
Szépet jól olcsón vehet
Viktóriánál, Subotica, Zrinjski trg 2.
Sugár fűszeres mellett.

az új Moravetz Album
Kapható minden jobb könyvkereskedésben.

ASPIRIN 0.5
Reumás?
Ez ellen legjobban
használnak
Bayer
Aspirin
tablettái.
Figyeljünk a
kék-fehér-piros vedjegyre.

SCHMIDT HAUER
VILÁGHÍRŰ
Emandi
KESERŰ VIZE
biztosítja a jó étvágyat, kellemes közérzést és munkakedvet.

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag
Eau de Cologne Original Farina Gegenüber
gyártmányt használ

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZTVA

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELETTBŐL ÜZLETBEN

NYILTTÉR.

Árverési hirdetés

Alulírott, mint vagyonbukott Grünwald Sándor volt adal lakos esőtömeggondnoka közhírré teszi, hogy a leltározott rőfös-árak árverésen való eladása folyó hó 20-án kezdődik délelőtt 9 órakor vagyonbukott üzlet-helyiségében. Árverés alá kerülnek különböző rőfös árak és pedig; női szövetek, kendők, flanelok, ágyte-ritők, gyapjukendők, kanavaszok, bársony árak, parhet, zefir, vásznak, krepvászok, batiszt és hasonnemű árak. Az árak becseréteke, 89.244 din. Az árverésen mindenki részt vehet, az árak a legtöbbet ígérőnek fognak el-adatni. A leltár megtekinthető minden kedden és pén-teken délelőtt 11 és 12 óra között.

Dr. Holló Oszkár

mint a vb. Grünwald Sándor
esőtömeggondnoka

„DAR“ Születési Segélyegyesület f. hó 22-én tartja alakuló közgyűlését a Lifka mozi udvarában levő kioszkban d. u. 3 órakor.

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérügynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL. 11
TELEFON 7-97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellá-
tás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses
lopás, baleset-, szavatosság, autó-
jég-, transport-, üveg-, géptörés- és
üzemszünetelés (chomage) esetére
való, továbbá gyermekbiztosítással.

Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai
szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden héten egy darab 10 dináros
szelvény váltandó be. Minden 10 dinár
ellenében 10.000 din. tőke biztosítatik

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja.
Legolcsóbb díjtételek a biztosítás minden ágazatában.

Famegmunkáló telepünk likvidálása folytán olcsón eladó és egyenkint is megkapható

- 1 50 HP Lanz-féle tulhevitővel felszerelt félstabil
gőzgép
- 1 egyenáramu 115 voltos 16 KW. AEG típusu
dynamo gyári csomagolásban
- 1 egyenáramu 120 voltos 7 KW dinamó
- 1 egyenáramu 110 voltos 6.50 HP Ganz-féle
villanymotor
- 1 felszerelt kapcsoló tábla és vezeték
- 1 650 m/m Vollgatter 95 m. sinnel és befogó
kocsikkal
- 1 szalagfűrész 800 m/m
- 1 szalagfűrész 750 m/m
- 1 „KS“ körfűrész 500 m/m felnyitható vasasztalal
- 1 egyengítő gyalugép 510 m/m
- 1 vastagoló gyalugép 700 m/m
- 1 marógép 50 m/m tengellyel
- 1 marógép 60 m/m tengellyel, csapolóval
kombinálva
- 1 hosszlyukfurógép
- 1 automatikus gyalukésélesítőgép
- 1 gatterfűrész köszörűgép
- 1 tűzifa körfűrész 600 m/m
- 1 modernül berendezett lakatosműhely vaseszter-
gapaddal, furógéppel és különféle szerszámmal

Minden csak kevésbé használt, a legjobb állapotban
Továbbá új és használt gépszijak, transzmisszi-
vorgelegekerekkel és kuplungokkal, fagyalupa-
dok, furnirprések, enyvező-szorítócsavarok és
mindenféle asztaloszsám

Megtekinthetők és az árak megtudhatók a
„VERA“ Faipari Részvénytársaság
felsz a. Kovin (Bánát SHS)

Lánghalál

ideális legolcsóbb kézi

tűzoltókészülék

Kipróbálva és kitéve a ljubljana, zagrebi és osijeki kiállításokon. Subo-
ticán a legjobb eredménnyel bemutatva

Vezérképviselő: M. Vágó, Subotica
Masarikova ul. 34

MEGJELENTEK A

Minerva Naptárak

1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár

Jézus Szent Szive Naptár

Gazdák Naptára

Petőfi Naptár

Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katolikus
protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita nap,
tár, az ünnepnapok vörösbetűvel való feltüntetésé-
katholikus, protestáns és pravoszláv vasárnapi
zsoltárok feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a
hold kelte és nyugta, a hold járása, megbízható
időjósítás, verses százesztendősvérendőmondó, az
1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az
ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szü-
netek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az
uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névna-
pok betűsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A
naptárak színes, mélynyomású, művészi kemény
fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére
már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés
sorrendjében expedialjuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!

MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA

Kalapszalón

Pašičeva ul. 5.

I. emelet

„LA MODE“
olcsó
és izléses
modellkalapok

legújabb divat szerint

150 dinártól kezdve kaphatók.

Vojvodinai gőzmalom keres mielőbbi
belépésre szakképzett

raktárnokot

Bizonyítványmásolatokkal ellátott
részletes ajánlatok „9887“ sz. alatt
a lap kiadóhivatalához küldendők.

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit

szücs- és szőrmeárakban **ANGRO és DETAIL**

Minden reklámnál hangosab- ban beszélnek az alábbi árak!

A mai olcsóság mellett is meglepő árleszállítás!

Ftnom velour kabát bélelve . . . 800 din.-től feljebb
Ugyanez szőrme gallérral és man-
chettával . . . 1030
Legfinomabb posztókabátok . . . 1200—1500 Din.
szőrmezve 1400—1600 „
Plüsskapátok selyembrokáttal bélelve 1600 „
szőrme gallér és manchettával . . . 1800—2000 „

Elsőrendű szabás és kiállítás! Eredeti bécsi és
párisi modellek! Óriási raktár szőrmebundákban,
szövet-, selyem- és estélyi-ruhákban, blúzokban.
Kötött mellények és pull-owerek a legfinomabb
minőségben. Külön mérték utáni osztály!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza

Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7.

9353

Hogy mindenki megismerje a

„MILA“ ARCKRÉM

jóhatású „MILA“ parfümeria megnyitása
napján

november hó 20-án

mindenkinek egy tubus „MILA“ arckrémét adunk ingyen amely
az arc üdését, finomságát megőrzi és ápolja, valamint bo-
rotválkozás után a legjobb dezinficiáló szer. — Mindenkinek
érdeke, hogy a „MILA“ krémét megismerje

Vilsonova ulica 16. — Fazekas ház.

Reichel és Morvay

épület-, mű- és géplakatos műhely, műszaki vállalat
Novisad, Kamenička ulica 28

Elvállal

legolcsóbban minden e szakmába vágó munkát.
Olcsón eladó 70 HP alig használt gőzgép 58 m2 és Tischbein
kazánnal, 30 HP szivógázmotor, 24 HP 4 hengeres Saurer mo-
tor, 16 HP nyersolajmotor, 8—10 HP „Hille“ benzínmotor, 6 HP
petróleummotor és több kisebb motor 2—4 HP-ig.
Tanoncokat fizetéssel felvesszünk.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Tel. 190 és 192

Táviratcim: Kenderipar.

Detailüzlet: Városi bérpalota.

Engross és irodák: Wilsonova ulica 7.

Kender-, len-, jutaárak, pokrócok,
szőnyegek, kárpitoscikkek,
butorszövetek

kiárúsítása
gyári áron

Rum- és likőreszenciák

legjobb
minőségben

Drogeria
LANDAUER SUBOTICA.

Üzletáthelyezés!

OLCSÓSÁG!

Sár Sándorné

divatüzletében Subotica

Városháza

Chiffon kalapbársony divatszinekből	55 dinár
Lindeuer mosóbársony minden színben	65 dinár
110 cm széles tiszta gyapju divatos pongyola kelme	85 dinár
140 cm széles tiszta gyapju divatos kosztüm szövet	120 dinár
150 cm széles I-a kelengye lepedővászon	40 dinár
100 cm széles crep satin divatszinekből	140 dinár
100 cm széles crep georgette	115 dinár
Legújabb bálí cikkek, velour chiffonok, brokatok, csipkék nagy választékban	

Uj helyiség december 1-től
Karadjordjev trg Kunetz ház
volt NAROD kávéház

Publicitas Zag.
SZALÁMI
elsőrendű

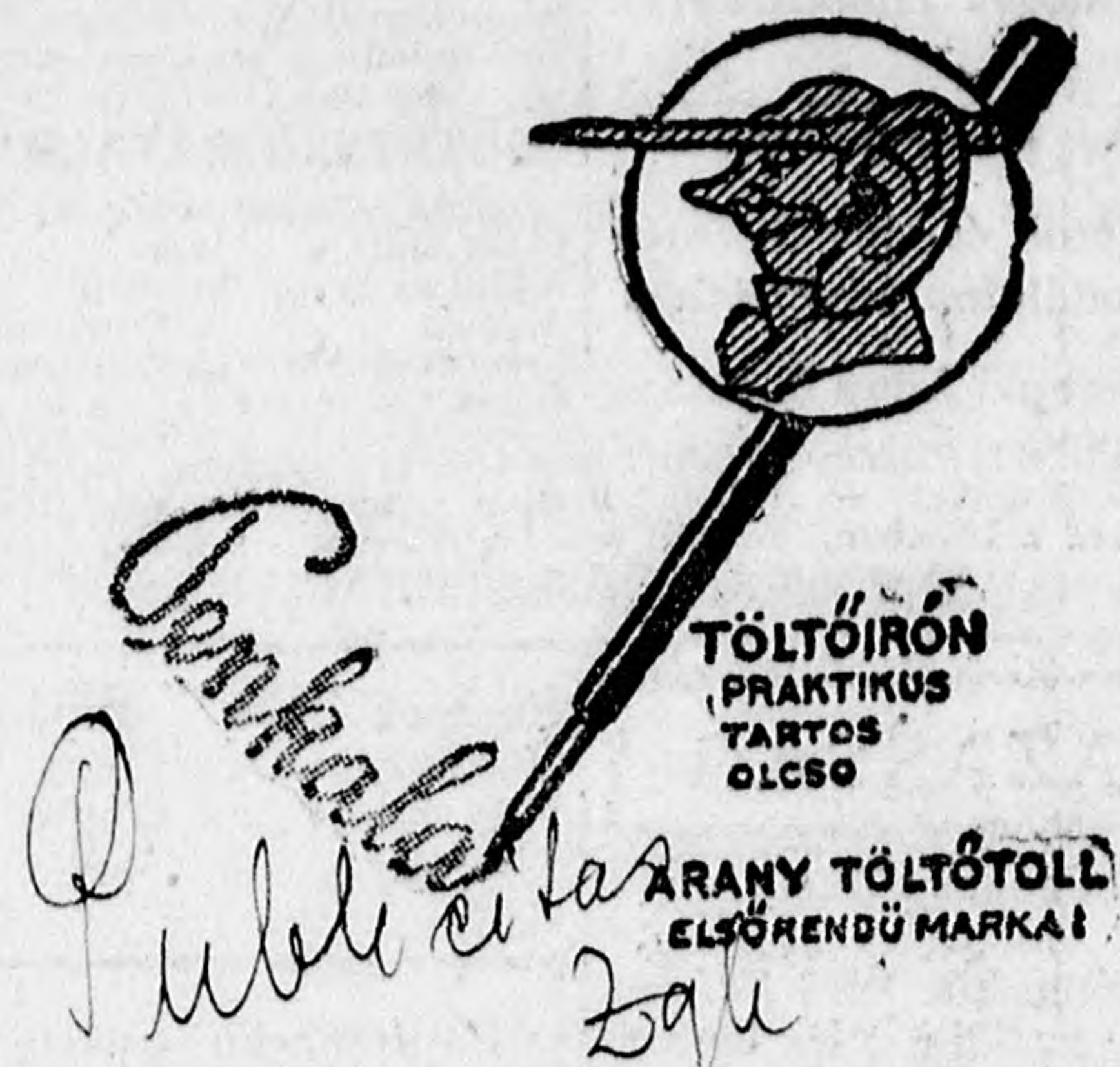
uj áru, teljesen érett
mindenütt kapható

Első horvát szalámi-, füstölthús-
és zsiradékgyár

M. Gavrilović-a Sinovi d. d.
Petrinja

Képviselő:

Moser i Wertheim, Novi-Sad

TÖLTŐIRÓN
PRAKTIKUS
TARTÓS
OLCSÓ

ARANY TÖLTŐTOLL
ELSŐRENDŰ MARKA!

VIKING K. D.

Zagreb, Boškovićeva ulica 46.

SVÉD TEJSZEPARÁTOROK

legnagyobb különlegességi
lerakata

Ügyes és szorgalmas kis-
gadakepviseleket keres
minden községben.

**MALOM-
BERENDEZÉSEKET**

Hoffherr-Schranitz-Clayton-
Shuttleworth Rt.
gyártmányát

Német és osztrák gyártmány-
nyu Diesel és gyújtó golyós

**NYERSOLAJ-
MOTOROKAT**

Asztalos és bogár

**SZERSZÁMGÉPEKET
MOTOROS ÉKÉKET**

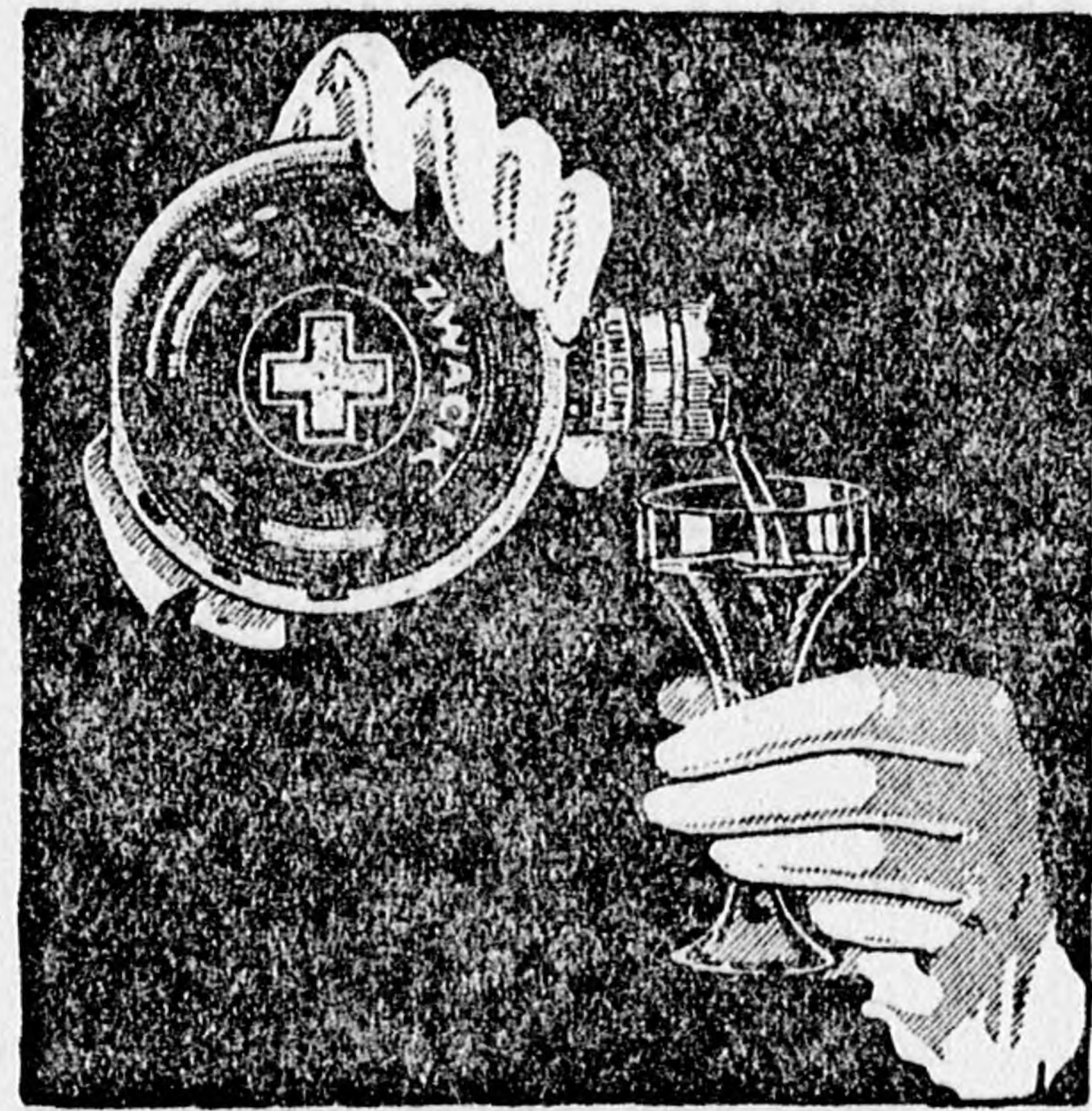
Trstenik-Dubljai
gyártmánya

MALOMKÖVEKET

szállít a legjobb minőségben
versenyképes árban és
kedvező feltételek mellett
a képviselet

KOSTA BÜRGER

Veljki-Bečkerek.
6742

UNICUM-ZWACK

régi bevált gyomorelixir

törvényileg bejegyzett eredeti üvegekben

Mindenütt kapható.

Értesítés

A n. é. közönségnek ezton adom szives tudomására, hogy férfi szabó üzletemet Sokolska-
ulica 1. szám alól Vilsonova ulica 20. szám alá
a Főposta és Vörösökör iskolával szemben (Le-
pedát-ház) áthelyeztem és annak vezetését Csaba
fiamnak, aki tölem elsajátított tudását Londonban
szerzett tapasztalataival gazdagítva, az üzletet a
régii cég alatt vezeti tovább.

Kérem nagyrabecsült rendelőimet, hogy velem
szemben tanusított pártfogásukat Csaba fiamnál
is fenntartani sziveskedjenek. Tisztelettel

Nánay Mihály

1826 ÓTA
LEGJOBB

HORNIMAN'S TEA

LONDON

KÉPVISELŐ

SCHOSBERGER ADOLF

NOVISAD

TEASKANNA

fekete

a férfiak kedvence.

erős zamatos
az angol ízletnek megfelelő,
különösen alkalmas tejjel
vagy tejszínnel reggeli teának.

SZEMÜVEGEK
MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órák,
ékszerész és optikusnál

VEL-BECKEREK
Aleksandrova ulica

Fali és zsebórák, modern,
izléses ékszerek.

JAVÍTÁSOK pontosan.

Pilsszítrozás

Gombbevarrás

Gépajour

S. A. D. ENGL

varrógépüzletben
Rudics-utca sarok

KORZÓ MOZI

Szerda-vasárnap, 5 napig
Különleges filmattrakció!
A vészhajó
Emberök és elemek harca
7 csodálatos felvonásban.
Főszereplő Anna Q. Nilson

FIGYELEM! Előadások hétköznap 4, 6, fél 9 órákor, vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor. — Hétfőtől kezdve egész héten TIZPARANCSOLAT a Lifkában. Mindkét rész egyszerre. Az összes jegyek számozva. Elővétel péntektől kezdve.

LIFKA MOZI

Csütörtöktől — vasárnapig
Premiere! Színházi előadások!
Sainrekeri Hudozsasztvoni Theater Subotica közismert művészeinek fellépésével
SÖTÉTSÉG HATALMA
Ira: Tolstoj Leó gróf.
Potar muzsik. Sarov
Nikita sz. Iga. Virubov
Aniszoja. M. Germanova
Ezenkívül MAX LINDNER egyik sikerült bohózata 2 felvonásban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó kiemelésével. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívószöveg jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben válaszolunk megilletve.

VÉTEL-ELADÁS

Eladó ház üzlettel, 3 szobával és a szükséges mellékkel. Ugyanott egy ebédlő és egy fehér Meidinger kályha és egy nagy mérleg is eladó. Érdeklődni lehet: Travnička ul. 30. 9889

Gőzgép 4 HP álló kazánal olcsón eladó. Teltsch Gáspárnál. Somborban. 9824

Keveset használt szőrmekabát (macska) eladó. Cim a kiadóban. 9913

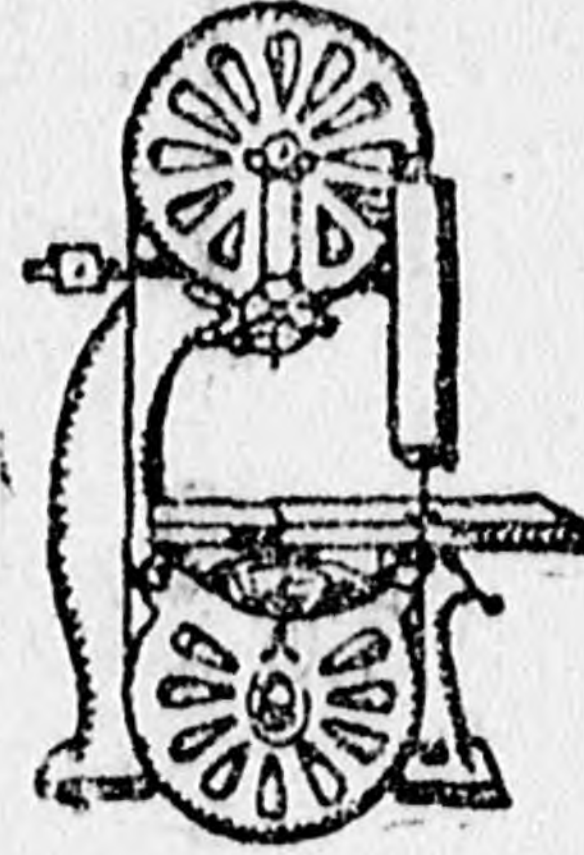
Vendéglő állomással szemben, hálószobákkal olcsón eladó. Mészáros András, Staribecsej. 9922

Íróasztal elsőrangú és két szekrény elköltözés miatt olcsón eladó. Biro Aleksandrova ul. 9. Subotica. 9923

FRISS KAVIAR PRÁGAI SONKA EMMENTHALER ROQUEFORT
Sugár Manónál
Lapható Subotica

Zongorák, pianók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben Prágai zongoratermeiben Vel.-Kikindán kaphatók. E szakmában legrégebb és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 9959

Legmodernebb németországi (leipzig) gyártmányú **famegmunkálógépek** és szerszámok állandó nagy raktára

Előnyös részletfizetési feltételek!
JELINEK J. ZSEF
Subotica, Paja Kujundžića ulica 4. sz.

Rudić ul. 3. sz. alatti rőfösüzletünkben,

Streisinger bőrkereskedő mellett, üzlethelyiségünk felmondása folytán végeladásnál is olcsóbb kiárusítást rendezünk, ahol az összes raktáron levő rőfösáruinkat, u. m.: szöveteket, vásznakot, zefireket, mindenféle kendőket, maradékáruinkat stb. minden elfogadható áron, beszerzési áron alul kiárusítjuk. Itt az alkalom! Ne tévessze el a címet!

Réti i Drug rőfösüzlet
Rudić ulica 3.
Streisinger bőrkereskedő mellett.

Kiárusítás!

Kiárusítás!

9907

"DAMA" FEHÉRNEMUSZALON

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműnkre. Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyét, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlesebb kézimunkával; asszur, tüaszur, filé-tírré és himzésekkel.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

A kiházasító egyesületek tagjai

nálam történi bevásárlásuknál
nagy árengedményben részesülnek
Ha nem készpénzért vásárol is, olcsóbb mint bárhol.
EVETOVICS MIKLÓS
rőfösüzlete, SUBOTICA
Paja Kujundžićeva ulica 11. Molczer-ház

Elköltözés miatt egy alig használt hálószoba matracal eladó. Dulićeva ul. 12. Margit-malom mellett utca. 9945

Kiss F. adásvételei és zálogintézet. Szabad kézből árverezést tart 1925. év november 20-án délelőtt 9 órákor. Eladásra kerülnek: szövetek, cipők, varrógép, írógép, vászon kézimunkák. Butorok, il-latszerek, kávépótlék és utazóbundák, ezeken kívül még más tárgyak is. Trumbićeva (Petőfi) ul. 9. (Csirkepiac.) Kapu-alatt.

Wertheim kassza 7. számu, 2 ajtó, és egy 3. számu kassza jutányosan eladó. IV., Zagrebačka ul. 17. 9958

ÉKSZEREK
ARANYLANCOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerforgalások megvárthatók.

Mákdaralót, nagyobb, megvételre keresek vagy kisebbre cserélek. Konstantinović, fűszerüzlet. régi szalmapiac. 9968

"GESA" pörköltkáv
3 nemes kávéfajból.
Pöröklés naponta d. u. 3 órákor.
KÖRÖSI GÉZA cégnél
Subotica, Rudić u. 9936

KÜLÖNFÉLE

Raktárhelyiség padlós és száraz, vasajtókkal, nagy befogadó-térrel 1926 év február 1-től kiadó. Érdeklődni lehet a Zrinjski trg 24-ik számú házban a háztulajdonosnál. 9821

Nea-Crem
legmegbízhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsme-gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

A kiházasító egyesületek tagjai

10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint bárhol és ingyen esküvői fényképet kapnak
ÁDÁM ÉKSZERÉSZNÉL SUBOTICA
Rudić ulica 6. — Sugár fűszeres-ház.

0339

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, egyszerű, vagyonos körökben díszkréten közvetíti **Faragó Jenő** irodája. Budapest. Népszínház utca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Fővilágosítás díjtalan. — Személyes megbízatás esetén előleges költség nincs! 9370

Megnősülne 30 éves izrajózan nagykereskedő másfélmillió dinár vagyonnal, fényesen menő üzlettel. Ismeretség hiányában keres középkeresetű intelligens csinos urileányt, kinek legkevesebb 4-500.000 dinár készpénz hozománya van. Vallás mellékes. Csakis komoly ajánlatokra reflektál. Fényképes ajánlatokat »Muzsika« jelígre kiadóba kér. 9966

BÁDOGOS

kerestetik Szerbia egyik nagyobb ipari vállalatához. Csak gyakorlati és önálló bádogos mesterre van szükség, aki az épületmunkát is érti. Ajánlatok fizetési igényekkel a következő címre küldendők: **Aloma Comp. Beograd,** Kolarzeva 7. post. br. 395. 9957

FOGLALKOZÁS

Kiszolgálónő, szerbül beszélő, felvétetik Eisler Izsónál. Barátok temploma során. 9946

Keresünk azonnali belépésre perfekt gyors és gépiró, német levelező tisztviselőt, esetleg tisztviselőnt. Ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével »Nagyobb vidéki gabonacég« jelígre a kiadóhivatalba kérünk. 9930

manikűröző

elsőrangú férfi szalonba azonnal felvétetik. Cim: Faust hird. iroda Novisad, Kr. Aleksandra 12.

Éjjeli mulatóba zongoramester kerestetik. Cim a kiadóban. 9944

36 éves hadiözvegy vagyok, egy kisebb plébániára mennék házvezetőnőnek. Ajánlatok a Bácsme-gyei Napló novisadi fiókához címzendők. 9954

Keresek jobb családból, 14 éves, egészséges fiút péktanoncnak falura, teljes ellátással. Cim a kiadóban. 9788

Papirzacskó gyártáshoz értő **munkavezető** felvéletik. Cim a kiadóhivatalban 9796

Gyermektelen fiatal házaspár keres megfelelő alkalmazást. A férfi vizsgázott soffőr, jelenleg traktorttal dolgozik, a nő bármilyen munkát vállal. — Cim: Knézy-iroda, Subotica, Bárany-köz 6. 9948

NEM KELL ÚJ TÉLIKABÁT
Sudarević Albert ruhafestőnél tisztítatja ruháit
Skotus Viatora ul. 34. Posta során!
ÜGYELJEN A CIMRE!

Munkáslányok azonnalra felvétetnek. Mirtusipar, Miška Prčića ul. 2. 9964

Azonnali belépésre szakképzett fiatal könyv- és papirkereskedő segédet keresek. Knjizarnica i papirnica A. Mamuzić, Subotica. 9963

Van szerencsém t. vevőimet értesíteni, hogy műhelyemet november 1-én saját házamba III. Sremska ulica 6. (ezelőtt Bimbó utca) helyezem át. Ugyanott mindennemű javítást elfogadok és kérem szives partifogásukat. Tisztelettel **Czirok József cipész.** 9911

Rövidáru-angróüzlet részére a Bácska-Bánátban jól bevezetett, a szakmában teljesen perfekt utazó főlvétetik. Csakis komoly, megbízható emberek ajánlkozzanak. Cim a kiadóban. 9962

Speciális üzlet nagy jávedelemmel, 150000 dinár tőkével, bármely közsgben is életképes, konkurencia nélküli, átadó. Érdeklődők címüket tudassák »SPECIÁLIS« jelígre a kiadóba. 936

WEISZ JENŐ KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188

Ajánlja kitünő minőségű versenyen kívüli kefcset-, seprő-, malomkefcgyártmányait!